

PODKLADOVÁ STUDIE PRO VÝSADBU STROMŮ VE STROMOŘADÍ NA ÚZEMÍ MČ PRAHA 3

INVESTOR A OBJEDNATEL

Městská část Praha 3

Havlíčkovo nám. 700/9

130 00, Praha 3

ZÁSTUPCE VE VĚCECH TECHNICKÝCH

Ing. Iva Herčíková

OSZI OOŽP MČ Praha 3

ZHOTOVITEL

A plus spol. s r.o.

Freyova 1/12

190 00 PRAHA 9

ZHOTOVITEL SPECIALIZOVANÉ ČÁSTI

A plus spol. s r.o.

Freyova 1/12

190 00 PRAHA 9

ZODPOVĚDNÝ PROJEKTANT

Ing. arch. Zdeněk Teplý

VYPRACOVAL

Ing. arch. J. Mík

Ing. J. Nechybová

DATUM

červen 2020

STUPEŇ DOKUMENTACE

PODKLADOVÁ STUDIE

RAZÍTKO, PODPIS

SPECIALIZOVANÁ ČÁST

A. PRŮVODNÍ ZPRÁVA

MĚŘÍTKO

POČET A4

PARÉ

ČÍSLO VÝKRESU

A.

Obsah

ÚDAJE O STAVBĚ	3
a) Název akce	3
b) Místo akce (katastrální území).....	3
c) Předmět dokumentace.....	3
d) Převzaté podklady	3
ÚDAJE O OBJEDNATELI (ZADAVATELI)	4
ÚDAJE O ZHOTOVITELI (ZPRACOVATELI DOKUMENTACE).....	4
e) Jméno, příjmení, obchodní firma	4
f) Jméno a příjmení zodpovědného projektanta	4
g) Jména a příjmení projektantů	4
SEZNAM VSTUPNÍCH PODKLADŮ	4
POSTUP ZPRACOVÁNÍ STUDIE	5
TERMINOLOGIE UŽITÁ V RÁMCI PODKLADOVÉ STUDIE	7
VÝKRESOVÁ ČÁST STUDIE včetně fotodokumentace.....	9
INŽENÝRSKÉ SÍTĚ – ochranná pásma	9
SEZNAM VYTÍPOVANÝCH ULIC A ÚSEKŮ URČENÝCH K PROVĚŘENÍ U SPRÁVCŮ SÍTÍ.....	9
PŘÍLOHY	11

ÚDAJE O STAVBĚ

a) Název akce

Podkladová studie pro výsadbu stromů ve stromořadí na území MČ Praha 3,

b) Místo akce (katastrální území)

Žižkov (č. k. ú. 727415), Vinohrady (č. k. ú. 727164), Vysočany (č. k. ú. 731285) a Strašnice (č. k. ú. 731943)

c) Předmět dokumentace

Cílem projektu je prověření možnosti výsadby stromů ve stromořadí na území MČ Prahy 3, zejména z hlediska přítomnosti / nepřítomnosti inženýrských sítí a celkové vhodnosti.

Rozsah zadání:

A. Vypracování podkladů

- zajištění digitálního podkladu – mapa KN, účelová technická mapa, inženýrské sítě, terén, vše z dostupných podkladů (otevřená data – IPR Praha, ČÚZK apod.)
- přenesení pasportu zeleně do digitálního podkladu

B. Místní průzkum lokalit, vytipování a následné odsouhlasení vhodných lokalit pro stromořadí s OOŽP MČ PRAHA 3

C. Zpracování koncepce stromořadí

- na základě zajištěných podkladů a vytipovaných vhodných lokalit návrh koncepce a vytvoření situačních výkresů
- fotodokumentace vytipovaných prostor

D. Zajištění závazných podkladů od správců sítí pro vytipované lokality

E. Projednání koncepce se zadavatelem a zapracování připomínek vč. případných kolizí s inženýrskými sítěmi

F. Digitální výstup + tištěný elaborát

- průvodní zpráva
- celková mapa
 - ortofotomapa
 - katastrální mapa
 - technická mapa se zákresem inženýrských sítí
- jednotlivé situační výkresy s odsouhlasenými lokalitami s koncepcí stromořadí

d) Převzaté podklady

V první fázi projektu byly podklady převzaty z mapových podkladů digitální technické mapy Prahy - „**datový podklad** © IPR Praha“, licence **CC BY-SA 4.0**, **www.geoportalpraha.cz**. V průběhu 02-06/2020 byla pro vytipované ulice a úseky zajištěna **data od správců a vlastníků IS**; data jsou zanesena do podkladové studie.

Dále byly zohledněny stávající profily ulic a fotodokumentace. Řešená území nejsou geodeticky zaměřená. Všechny informace byly převzaty z digitálních map IPR Praha a pro vybrané úseky pak z grafických podkladů správců sítí.

ÚDAJE O OBJEDNATELI (ZADAVATELI)

Městská část Praha 3

Havlíčkovo náměstí 700/9, 130 00, Praha 3, Žižkov

IČ: 00063517

zastoupená Jiřím Ptáčkem – starostou

Oprávněný zástupce ve věcech technických: Ing. Iva Herčíková, referent OSZI OOŽP MČ Praha 3

ÚDAJE O ZHOTOVITELI (ZPRACOVATELI DOKUMENTACE)

e) Jméno, příjmení, obchodní firma

A plus spol. s r.o.

sídlo: Vysočanská 568/49, 190 00 Praha 9

provozovna: Freyova 1/12, 190 00 Praha 9

IČ: 49705857

f) Jméno a příjmení zodpovědného projektanta

Ing. arch. Zdeněk Teplý, ČKA 01909, autorizace se všeobecnou působností A.0

g) Jména a příjmení projektantů

Ing. arch. Jakub Mík

Ing. arch. Veronika Ryšavá

Ing. arch. Petr Šandl

Ing. Jana Nechybová

SEZNAM VSTUPNÍCH PODKLADŮ

- <http://www.geoportalpraha.cz>
- <http://opendata.praha.eu/organization/ipr>
- <https://nahlizenidokn.cuzk.cz/>
- <https://mapy.cz>
- <https://www.google.cz/maps>
- Podklady poskytnuté MČ Praha 3: Pasportizace zeleně na území Prahy 3
- Platná legislativa
- Požadavky investora
- Závěry z pravidelných kontrolních dnů projektu

POSTUP ZPRACOVÁNÍ STUDIE

A. Vypracování podkladů

Zajištěna byla veškerá dostupná data (viz seznam vstupních podkladů), utříděna, příp. převedena do dwg formátu a sestavena do celkové podkladové mapy MČ Prahy 3. Do podkladové mapy byl zanesen podklad, který Zhotoviteli předal Objednatel – pasport zeleně.

V průběhu 02-06/2020 byla pro vytipované ulice a úseky zajištěna **data od správců a vlastníků IS**; data jsou zanesena do podkladové studie.

B. Místní průzkum lokalit, vytipování a následné odsouhlasení vhodných lokalit pro stromořadí s OOŽP MČ PRAHA 3

Byl proveden soupis všech ulic náležejících do MČ Prahy 3. Na základě soupisu byla vytvořena analytická tabulka, která je jednou z příloh tohoto projektu. Tabulka je textovým podkladem s vyhodnocením jednotlivých úseků za účelem závěrečného vytipování lokalit vhodných pro doplnění stromořadí či výsadbu nových stromořadí.

Tabulka je složena z těchto sloupců:

- *název ulice a úsek ulice*

V tabulce jsou v jednotlivých odstavcích vypsány dle abecedy názvy ulic a jejich prověřované úseky. Ulice jsou na dílčí úseky načleněny dle dominantního charakteru daného úseku na základě vyhodnocení Zhotovitele.

- *stávající stromořadí ve výsadbovém pásu a rabátkách (řadová výsadba stromů od počtu tří kusů)*

ANO / NE – značí, zdali se v ulici či úseku v současnosti vyskytuje stromořadí

- *jednotlivé stromy ve výsadbovém pásu a rabátkách (pokud ANO, tak počet)*

Pokud se v ulici či úseku nevyskytuje stromořadí, mohou zde být jednotlivé stromy – to je postihnuto v tomto sloupci. Pokud zde jednotlivé stromy nejsou, pak je uvedeno „NE“. Pokud zde jednotlivé stromy jsou, je uveden jejich počet.

- *charakteristická šířka uličního profilu (m)*

Orientační údaj o šířce uličního profilu zejména s vazbou na podklad IPR Praha – uliční profily – příklady řešení dle manuálu veřejných prostranství.

- *směr dopravy*

Orientační údaj – 1 = jednosměrná ulice, 2 = obousměrná ulice

- *základní popis*

Jednotně pojetý charakteristický popis ulice či úseku. Použitá terminologie je definovaná v této průvodní zprávě. Terminologie je odsouhlasená Zadavatelem s tím, že pro účely zpracovávané podkladové studie je podstatné, aby byla použita terminologie dodržena jednotně v celé studii tak, jak je uvedena v průvodní zprávě / legendě ke studii (bez ohledu na definici v ČSN apod.).

V textu je u každého úseku vypsáno, zda je zde již stávající stromořadí a zda je jednostranné či oboustranné. Tato stávající výsadba je patrná i z pasportizace zeleně poskytnuté MČ Praha 3 jako podklad k této podkladové studii.

- *vhodnost výsadby stromořadí z hlediska urb.arch. (ANO = vhodné, NE = nevhodné, X = nehodnoceno či upřesněno v textu)*

Subjektivní hodnocení úseku z hlediska vhodnosti možného doplnění či nové výsadby.

- *v případě výsadby stromořadí může dojít k úbytku PS (ANO = může dojít k úbytku PS, NE = nemusí dojít k úbytku PS, X = nehodnoceno či upřesněno v textu, NEJSOU = nejsou zde PS)*

Vyhodnoceno, zdali případným doplněním či novou výsadbou stromů může či nemusí dojít k úbytku parkovacích stání. Přesné vyhodnocení případného úbytku je možné až na základě dalších stupňů PD.

- případná výsadba stromořadí vyvolá zásahy do vedení IS (ANO = předpoklad přeložek IS, NE = předpoklad bez přeložek IS, X = nehodnoceno či upřesněno v textu)

Na základě zpracovaných podkladů vyhodnoceno, zdali zde předpokládat příp. doplněním či novou výsadbou stromů zásah do inženýrských sítí, resp. zdali výsadbou stromů lze předpokládat přeložky IS.

Závěrečné hodnocení je v několika sloupcích. Je důležité rozlišit sloupce dle použité terminologie – **výsadba stromořadí** znamená, že v úseku v současné době stromořadí není, tedy je hodnoceno, zdali je lokalita vhodná k výsadbě nového stromořadí či nikoliv. **Dosadba stávajících stromořadí** znamená, že v úseku jsou méně než 3 stromy v řadě, příp. jsou v úseku jednotlivé stromy nevytvářející souvislou řadu stromů v stromořadí a lze tedy uvažovat s dosadbou jednotlivých kusů stromů do stávajících stromořadí.

- vytipovaná lokalita k výsadbě stromořadí (ANO = vytipovaná, NE = nevytipovaná)

V úseku v současné době stromořadí není, tedy je hodnoceno, zdali je lokalita vhodná k výsadbě stromořadí či nikoliv, a to zejména s ohledem na předchozí 3 sloupce s prioritou na případný dopad do IS.

- výsadba stromořadí do parkování ve vozovce s úbytkem parkovacích stání
- výsadba stromořadí do parkování na chodnících s úbytkem parkovacích stání
- výsadba stromořadí do chodníků

Pro základní popis výsadby či doplňování stromů byly po dohodě s Objednatelem utvořeny 3 kategorie popisu:

- ZELEŇÁ - doplnění či výsadba do chodníku (zahrnuje oblast mezi hranou vozovky a zástavbou, resp. hranou veřejné zeleně)
- MODRÁ - doplnění či výsadba do chodníku s možným úbytkem parkovacích stání
- ČERVENÁ – doplnění či výsadba do vozovky s možným úbytkem parkovacích stání

Z prověření je patrné, kde možno doplnit či nově vysázet stromy do stromořadí. Pokud je výsledek v chodníku, pak je v tabulce pole označeno „zelenou“ kategorií a tento úsek je následně prověřován u správců sítí. Kategorie „modrá“ a „červená“ nejsou aktuálně prioritou.

Další sloupce tabulky určují další případnou možnou dosadbu.

- dosadba stávajících stromořadí jednotlivými kusy stromů do volných míst ve výsadbových pásech

Týká se míst, kde je v úseku stromořadí ve výsadbovém pásu. Pokud lze uvažovat o dosadbě, pak je uvedeno „ANO“ s odhadem počtu kusů (s tím, že po dohodě s Objednatelem lze uvažovat s rozestupy mezi stromy cca 10-12m).

- dosadba stávajících stromořadí jednotlivými kusy stromů do volných rabátek

Týká se míst, kde ve stávajících stromořadích zůstala volná rabátka (např. po odumřelém stromu, nedokončené výsadbě apod.). Pokud „ANO“, tak počty kusů stromů odpovídají počtům volných rabátek.

- dosadba stávajících stromořadí jednotlivými kusy stromů do volných míst v chodníku bez zásahu do IS

Týká se míst, kde jsou stávající stromořadí v chodníku a v případné mezeře (nebo i na konci) vzniká logická možnost doplnění stromů do stromořadí, nicméně nejsou zde volná rabátka, ani zde není výsadbový pás. Pokud lze uvažovat o dosadbě, pak je uvedeno „ANO“ s odhadem počtu kusů (s tím, že po dohodě s Objednatelem lze uvažovat s rozestupy mezi stromy cca 10-12m).

Jedním z cílů zpracování analytické části byl odhad možného počtu stromů, které lze do stávajících stromořadí doplnit či vysadit v nových stromořadích. **Nová (vytipovaná) stromořadí v chodníku mají délku 3500m = cca 290-350 stromů při rozestupech 10-12m, (v parkování na chodníku 900m, v parkování ve vozovce 9200m).**

C. Zpracování koncepce stromořadí

Na základě zpracované analytické části byly vytipovány a graficky zpracovány vhodné lokality pro doplnění či výsadbu stromů do stromořadí. Souběžně s tím byla zpracována fotodokumentace vytipovaných prostor, a to na podklady webového portálu google street view. Fotodokumentace slouží pro upřesnění představy o celkové koncepci ulice, uličním profilu, formě parkování, stávající zeleně atd.

D. Zajištění závazných podkladů od správců sítí pro vytipované lokality

V průběhu 02-06/2020 byla pro vytipované ulice a úseky zajištěna **data od správců a vlastníků IS**; data jsou zanesena do podkladové studie.

E. Projednání koncepce se zadavatelem a zpracování připomínek vč. případných kolizí s inženýrskými sítěmi

Zpracování celé podkladové studie vč. koncepce doplnění či výsadeb stromů byla se Zadavatelem projednávána na pravidelných kontrolních dnech. Celkem proběhlo 14 kontrolních dnů, ze kterých byl proveden Zápis z KD, k tomu mnoho upřesňujících telefonátů mezi Objednatelem a Zhotovitelem. Veškeré připomínky Objednatele byly Zhotovitelem zpracovány.

F. digitální výstup + tištěný elaborát

Na závěr byl celý zpracováváný soubor dat převeden do pdf a vytištěn – viz obsah dokumentace.

TERMINOLOGIE UŽITÁ V RÁMCI PODKLADOVÉ STUDIE

Terminologie je odsouhlasená Zadavatelem s tím, že pro účely zpracovávané podkladové studie je podstatné, aby byla použita terminologie dodržená jednotně v celé studii tak, jak je uvedena v průvodní zprávě / legendě ke studii (bez ohledu na definici v ČSN apod.).

STROMOŘADÍ

stromořadí je označení pro řadové výsadby stromů v zahradní architektuře jako prvek sadovnické tvorby. Jde o skupiny stromů vysazené v linii, obvykle v pravidelných rozestupech. Zpravidla jde o doprovodný prvek vodních toků, hranic pozemků, anebo dopravních komunikací. Pro účely podkladové studie počítáme stromořadí od počtu 3 ks.

VÝSADBOVÝ PÁS

souvislý pás vymezený v uličním prostranství zajišťující minimální prostor nutný pro uliční stromořadí - vhodný k výsadbě stromořadí nebo jednotlivých kusů stromů; pro účely podkladové studie se jedná o prostor mezi vozovkou a chodníkem (dál už je prostor „veřejné zeleně“)

RABATO

vymezený prostor ve vydlážděném nebo vyasfaltovaném chodníku určený k výsadbě stromů; obvykle se jedná o ohraničený prostor čtvercového nebo obdélného půdorysu, vhodný k výsadbě stromu

VÝSADBA STROMOŘADÍ

vysazení nejméně tří kusů stromů řazených v obdobném rytmu

DOSADBA DO STROMOŘADÍ

dosadba jednotlivých kusů stromů v rámci stávajícího stromořadí (do výsadbového pásu nebo rabat), do míst, kde stromy chybí. Do tabulky do sloupce dosadba dáváme jen počty míst, kde dříve byly stromy (v ulici již jsou výsadbové pásy a rabátka).

PARKOVÁNÍ VE VOZOVCE

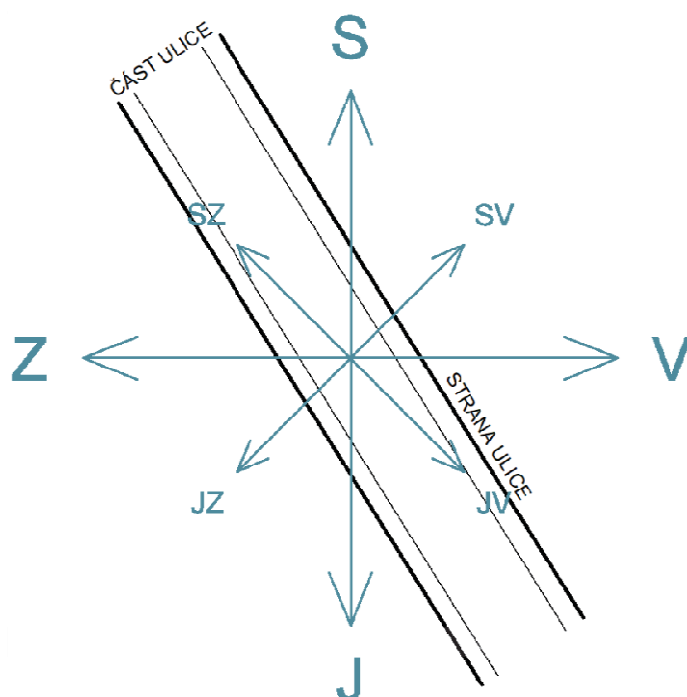
pás ve vozovce určený k parkování vozidel - parkování v parkovacím pásu nebo parkovacím zálivu

VOZOVKA

zpevněný povrch jízdních pásů komunikace vhodný pro pojezd vozidel

KOČIČÍ HLAVY

veškeré kamenné dláždění v rámci vozovky

OZNAČENÍ POZICE V RÁMCI ULICE

př. značení pozice: „...v severozápadní části ulice, na severovýchodní straně...“

ZJEDNODUŠENÁ GRAFICKÁ LEGENDA UVÁDĚJÍCÍ ROZDÍL MEZI VÝSADBOU A DOSADBOU

Pro účely podkladové studie je stávající stromořadí chápáno od 3 kusů stávajících stromů. Pokud je tedy ve vyhodnocované části 3 a více stávajících stromů v relativně pravidelných rozestupech (viz termín „stromořadí“ výše), pak doplněním stromů se jedná o DOSADBU, jinak se jedná o VÝSADBU. Na obrázku níže uvedeny možné příklady (barevnost je pouze pro účely tohoto obrázku):

- NOVÝ STROM
- STÁVAJÍCÍ STROM

PŘÍKLADY

○○○○○○○○○○○○	1 - VÝSADBA
○●○○○○○○○○○○	2 - VÝSADBA
○●○○○○○○○○●○	3 - VÝSADBA
○●○○○○○○○○●○	4 - VÝSADBA
○●○○○○●○○○○○	5 - VÝSADBA
○●○○●○○○○○○○	6 - DOSADBA
○●○○○●○○○○○○	7 - DOSADBA

Zatímco VÝSADBA je grafické části zvýrazněna (ZELENÁ, MODRÁ, ČERVENÁ kategorie), tak DOSADBA znázorněna není. Je to z toho důvodu, že se nejedná koncepčně o nic nového, pouze o návaznost na stávající stav.

VÝKRESOVÁ ČÁST STUDIE včetně fotodokumentace

Na základě textového prověření jednotlivých úseků ulic, jsou vytvořeny výkresové plány s vyznačením vytípaných úseků. Jelikož by se data od správců sítí a podkladová data IPR překrývala a ve výkresech by tak byl nečitelný chaos, jsou výkresové plány s podkladovými daty od IP Praha.

Dále ke každému vytípanému úseku je provedena samostatná složka s výřezy uličních úseků ve větším měřítku, a to na podkladu ortofotomapy a technické mapy. Každá složka je doplněna o charakteristickou fotodokumentaci předmětného úseku. V těchto samostatných složkách ke každému úseku jsou zobrazena data od správců a vlastníků IS.

INŽENÝRSKÉ SÍTĚ – ochranná pásma

Ochranné pásmo je pásmo podél inženýrské sítě (oboustranně), obvykle měřeno od kraje potrubí, vodiče apod. (zde pro řešené zastavěné území obce):

- voda a kanalizace
 - průměr potrubí do 500 mm 1,5m
 - průměr potrubí více než 500 mm 2,5m
 - průměr potrubí více než 200mm a hloubka více než 2,5m 3,5m
- plynovod
 - NTL, STL, přípojky 1m
- NN, VN podzemní vedení (vč. VO)
 - do 110kV 1m
 - nad 110kV 3m
- teplovod 2,5m
- podzemní komunikační vedení 1,5m

SEZNAM VYTÍPOVANÝCH ULIC A ÚSEKŮ URČENÝCH K PROVĚŘENÍ U SPRÁVCŮ SÍTÍ

Ambrožova	Biskupcova - Jeseniova
Baranova + Sudoměřská	Křišťanova - Křišťanova (<i>okruh k ulici Křišťanova</i>)
Hájkova	Kališnická - Koněvova
Hraniční	V Domově - Koněvova
Hraniční	Na Balkáně - V Domově
Chelčického	Lupáčova - <i>slepé zakončení</i>
Jeseniova	Domažlická - Na Vápence
Ke Kapslovně	Olšanská - Pitterova
Koněvova	Pražacka - Na Ohradě (<i>křižovatka J.Ž. - Koněvova</i>)
Křišťanova	Radhošťská - Sudoměřská
Kubelíkova	Bořivojova - Táboritská
Květková	V Jezerách - Pod Lipami
Malešická	U Zásobní zahrady - Ke Kapslovně
Mezi domky	Za Vackovem - Na Mokřině
Na Hlídce	Koněvova - Biskupcova
Na Mokřině	Malešická - Pod Lipami
Na Ohradě	Pod Krejčárkem - Koněvova
Na Rovnosti	Na Vackově-Za Vackovem

Na Vackově	Malešická - Pod Jarovem
Na Vápence	Jeseniova - Jilmová
Na Vrcholu	Na Balkáně - Koněvova
Pod Vrcholem	Na Balkáně - V Domově
Slezská	U Vodárny - Jíčínská
Soběslavská	Hollarovo náměstí - U Vinohradské nemocnice
Strážní	Biskupcova - Jeseniova
Tovačovského	Roháčova - Žerotínova
U Kněžské Louky	křížení ulic U Kněžské louky a U Kněžské louky - K Chmelnici
V Domově	Za Žižkovskou vozovnou - Na Vrcholu
V Jezerách	Koněvova - Květinová
V Zahrádkách	Květinová - Pod Lipami
V Zeleni	Na Mokřině - V Zahrádkách
Za Vackovem	Malešická - Pod Lipami
Za Žižkovskou Vozovnou	Jeseniova - Jilmová
Za Žižkovskou Vozovnou	Na Balkáně - V Domově

K vytipovaným ulicím a úsekům byla zajištěna závazná data od správců a vlastníků inženýrských sítí. Došlá digitální data jsou zpracovávána do digitální verze výkresů. Data došlá ve formátu pdf jsou k dokumentaci přiložena. V digitální verzi jsou k dokumentaci přiložena veškerá vyjádření správců sítí k výše zmiňovaným úsekům.

Na žádost Objednatele (1-5) a podnětu Zhotovitele (6-7) byla přednostně zajištěna data od správců a vlastníků inženýrských sítí k těmto ulicím či úsekům (v souhrnu stanovisek a vyjádření jde o Etapu 1):

- 1/ Na Vápence (úsek Jeseniova – Jilmová)
- 2/ Jilmová
- 3/ Za Žižkovskou vozovnou
- 4/ V Zahrádkách
- 5/ Pod Lipami
- 6/ Jeronýmova
- 7/ V Zeleni

Data z těchto úseků jsou zpracovávána ve výsledném elaborátu.

Data od správců a vlastníků byla rozdělena do celkem 5-ti etap (souborů):

etapa	část	ulice	č.
1	1,1	Pod Lipami	1
		V zahrádkách	2
		V zeleni	3
	1,2	Na Vápence (úsek Jeseniova - Jilmová)	4
		Jilmová	5
		Za Žižkovskou vozovnou	6
	1,3	Jeronýmova	7
2	2,1	Na Vrcholu	8
		V Domově	9
		Pod Vrcholem	10
		Hraniční	11
		U Kněžské louky	12
	2,2	Na Mokřině	13

		Mezi Domky	14
		Za Vackovem	15
		Na Rovnosti	16
		Na Vackově	17
	2,3	V Jezerách	18
		Květinková	19
3	3,1	Hájkova	20
		Koněvova/Želivského	21
		Jeseniova	22
		Na Ohradě	23
		Ambrožova	24
	3,2	Malešická	25
		Ke Kapslovně	26
	3,3	Na Hlídce	27
		Strážní	28
4	4,1	Křišťanova	29
		spojka Baranova - Sudoměřská	30
	4,2	Chalčiského	31
	4,3	Tovačovského (náměstí Barikád)	32
5	5,1	Kubelíkova	33
	5,2	Slezská	34
		Šrobárova	35
	5,3	Soběslavská	36

PŘÍLOHY

- 1/ Výňatky z Pražských stavebních předpisů (PSP), které s problematikou souvisejí
- 2/ Výňatky z manuálu tvorby veřejných prostranství IPR, které s problematikou souvisejí

V Praze 06/2020

**PŘÍLOHA 1/ Výňatky z Pražský stavebních předpisů (PSP),
které s problematikou souvisejí**

Urbanistické typy ulic

§ 13

Z hlediska urbanistického významu pro město se stanovují tyto urbanistické typy ulic:

- a) **městské třídy**, jež jsou druhem veřejného prostranství s nejvyšší mírou důležitosti a významu v systému veřejných prostranství celého města, s vyšší mírou zastoupení obchodních a společenských aktivit, s vyšší intenzitou dopravy a s vyšší vybaveností prostoru; spolu s významnými ulicemi tvoří základní osnovu uliční sítě, základní urbanistickou strukturu města a základní prvek pro orientaci v měřítku celého města;
- b) **významné ulice**, jež jsou druhem veřejného prostranství s vysokou mírou důležitosti a významu v systému veřejných prostranství města se zvláštním významem pro rozsáhlejší části města (městské čtvrti), popřípadě jednotlivé lokality;
- c) **lokální ulice**, jež jsou druhem veřejného prostranství bez zvláštní důležitosti a významu v systému veřejných prostranství města; zpravidla se jedná o ulice, které doplňují systém významných ulic a městských tříd;
- d) **přístupové ulice** s nejnižší mírou významu v systému veřejných prostranství města, určené zejména pro místní obsluhu území.

Předpis stanovuje čtyři základní urbanistické typy ulic v hierarchii od městské třídy po přístupovou ulici. Stanovené členění ulic je následně využito v dalších částech textu, kde jsou k jednotlivým typům ulic vztahována vybraná ustanovení (např. standard veřejných prostranství, stromořadí nebo parter budov). Ke každému typu je zároveň přiřazena minimální šířka uličního prostranství. ^{o/14}

Přiřazení typů k jednotlivým ulicím definuje primárně územně plánovací dokumentace. Dokud nebude zpracována, budou typy ulic pro potřebu jednotlivých územních řízení určeny dle charakteru popsaného v tomto ustanovení (u stávajících ulic podle jejich charakteru a významu v městské struktuře a u nově zakládaných podle jejich předpokládaných parametrů a postavení v rámci navazující uliční sítě).

Jednotlivé typy ulic jsou vymezeny na základě jejich významu v urbanistické struktuře a prostorových parametrů uličního profilu. Navržená systematizace do určité míry koresponduje s dopravním významem komunikací kategorizovaných dle **zákona o pozemních komunikacích** (dopravně významnější komunikace zpravidla odpovídají širším a urbanisticky významnějším uličním prostorům), tato korelace ale neplatí absolutně. Například městská třída může nabývat podoby ulice s vyšší intenzitou dopravy i pěší nákupní ulice, přitom prostorové parametry uličního profilu nemusí být významně odlišné, jak je patrné například na Národní třídě nebo v ulici Na Poříčí. Uliční profil zůstává, zatímco využití komunikace se mění nejen v čase, ale i v délce samotné ulice.

Konkrétní uspořádání dopravního řešení se v čase mění, závisí na vedení tras hromadné dopravy, intenzitách provozu nebo širších dopravních vazbách. Naproti tomu ulice jako celek ve svém urbanistickém významu a prostorovém vymezení reprezentuje nejstálější prvek městské struktury s životností v řádu stovek let. Vymezení uličních prostranství tak determinuje organizaci a charakter prostředí v dlouhodobém horizontu bez ohledu na dílčí změny v uspořádání uličního profilu.

➤ Zákon č. 13/1997 Sb.,
o pozemních komunikacích,
ve znění pozdějších předpisů

Urbanistické typy ulic jsou vymezeny následovně:

- Městské třídy představují druh uličních prostranství s nejvyšší mírou důležitosti a významu v systému veřejných prostranství v měřítku celého města. Běžně jsou charakteristické vyšší mírou zastoupení obchodních a společenských aktivit a vyšší intenzitou dopravy, ať už ve formě pěší a cyklistické, veřejné hromadné nebo individuální automobilové. Typickým příkladem městské třídy je Vinohradská, Jugoslávských partyzánů nebo Evropská.

[OBR. 13] Urbanistický typ ulice: městská třída (např. Vinohradská)

- Významné ulice představují druh uličních prostranství s vysokou mírou důležitosti v systému veřejných prostranství významné pro rozsáhlejší části města, tedy městské čtvrti, popřípadě jednotlivé lokality. Typickým příkladem významné ulice je Křížíkova, Terronská nebo Na Pískách.

[OBR. 14] Urbanistický typ ulice: významná ulice (např. Křížíkova)

[OBR. 15] Urbanistický typ ulice: lokální ulice (např. Varšavská)

- Lokální ulice představují nejvíce zastoupené běžné ulice v městské struktuře, často kratší, které doplňují systém urbanisticky důležitějších ulic. Jde např. o běžné ulice ve struktuře s městskou hustotou (Vinohrady, Smíchov, Karlín).

[OBR. 16] Urbanistický typ ulice: obslužná ulice (např. Jenečská)

- Přístupové ulice představují druh uličních prostranství s nejnižší mírou významu v systému veřejných prostranství města, zpravidla slouží pro obsluhu území uvnitř lokalit a častěji se vyskytují v území s nižší hustotou zástavby. Typicky jde o vedlejší ulice vilových čtvrtí nebo zklidněné rezidenční ulice v městské struktuře.

o/14

Vyhláška č. 26/1999 Sb. hl. m. Prahy vymezovala pouze dílčí požadavek na minimální šířku ulic, předepisovala minimální šířku 8 m pro veřejná prostranství mezi pozemky pro rodinné domy. Celostátní vyhláška č. 501/2006 Sb. obdobně stanovuje minimální šířky 8 m pro rodinné domy a 12,5 m pro bytové domy, resp. 6,5 a 10,5 m při jednosměrném provozu. Takové vymezení je z hlediska plánování v Praze nedostatečné, především je ale nevhodné tím, že vztahuje šířku uličních profilů k vybraným typům rezidenční výstavby. Parametry uličních prostranství mají dlouhodobější platnost než konkrétní forma zástavby. Vzhledem k současným typům zástavby je navíc rozlišení v návaznosti na rodinné a bytové domy problematické (v zástavbě rodinných domů lze často dosáhnout vyšší rezidenční hustoty než v zástavbě domů bytových).

13
14

Šířky uličních prostranství

§ 14

- (1) Nestanoví-li územní nebo regulační plán v souladu s § 83 odst. 2 jinak, musí být při vymezování nových ulic šířka uličního prostranství u jednotlivých urbanistických typů ulic podle § 13 alespoň:

- a) 24 m u městských tříd,
- b) 18 m u významných ulic,
- c) 12 m u lokálních ulic,
- d) 8 m u přístupových ulic;

při změnách stávajících ulic se postupuje přiměřeně podmínkám v území.

- (2) Při stanovování šířky uličních prostranství nových ulic podle odstavce 1 se zohledňuje charakter území.

K jednotlivým typům ulic přiřazuje předpis minimální šířky uličních prostranství. Ač jednotlivé typy ulic nesledují pouze dopravní význam, při vymezování minimálních šířek jejich profilů byly podrobně analyzovány možnosti dopravních řešení tak, aby příslušné ulice mohly pojmout adekvátní dopravní uspořádání. Obdobně byly sledovány i další technické aspekty jako např. uspořádání sítí technické infrastruktury nebo prostorové nároky stromořadí. V rámci stanovení typů ulic i jejich minimálních šířek byly systematizovány a analyzovány charakteristické profily existujících pražských ulic.

Územní nebo regulační plán může stanovené minimální šířky v nestandardních situacích stanovit odlišně tak, aby lépe odpovídaly charakteru dané lokality.

Minimální šířky se vztahují pouze k ulicím. Pokud jsou uliční čarou vymezovány prostory, které nemají charakter ulice (např. průchody mezi zástavbou), mohou být vymezeny jako užší. Minimální šířky se nevztahují na vnitřní strukturu stavebních bloků, která může v určitých typech zástavby obsahovat např. pojízdné chodníky nebo příjezdy k jednotlivým budovám.

Minimální šířky se uplatní zejména u nově zakládaných ulic. Při změnách stávajících ulic se postupuje přiměřeně k prostorovým možnostem v existující zástavbě, což znamená, že stavebník, resp. zpracovatel územně plánovací dokumentace se předepsanými rozměry bude řídit a případně odlišné řešení musí řádně zdůvodnit.

§ 15

Pozemky určené k zastavění

- (1) Pozemky určené k zastavění se vymezují tak, aby k nim byl zajištěn přístup z uličního prostranství. Parametry přístupu musí odpovídat způsobu budoucího využití pozemku.
- (2) Dělení a scelování pozemků musí odpovídat vedení uliční čáry.

→ 1)

Předpis specifikuje základní požadavky pro pozemky určené k zastavění. Děje se tak požadavkem přístupnosti pozemku, který je nově vztažen k zaváděnému pojmu „uliční prostranství“ (viz → § 12). Aby byl splněn tento požadavek, nemusí pozemek nezbytně sousedit přímo s uličním prostranstvím, musí z něj ale vždy být k pozemku zajištěn přístup.

→ 2)

Předpis nově vyžaduje při dělení a scelování pozemků respektovat vedení uliční čáry (dochází-li k dělení pozemků, musí být rozděleny podél uliční čáry a zároveň nemohou být přes uliční čáru sceleny). Smyslem ustanovení je zajistit podmínky pro to, aby vlastnická struktura města odpovídala jeho urbanistické struktuře.

→ § 12

HLAVA III Standard veřejných prostranství, zásady uspořádání dopravní a technické infrastruktury

§ 16

Standard veřejných prostranství

- (1) Při navrhování a zřizování veřejných prostranství musí být přihlédnuto k jejich obytné kvalitě, významu místa a potřebám pěšího pohybu.
- (2) V uličních prostranstvích s výjimkou uličních prostranství, na kterých je umožněn smíšený provoz ⁶ (obytné zóny nebo pěší zóny ⁷), se podél uliční čáry zpravidla zřizuje chodník. Šíře chodníku v uličním profilu musí být zvolena s ohledem na urbanistické typy ulic podle § 13, charakter území a pohyb osob s omezenou schopností pohybu nebo orientace podle právního předpisu upravujícího požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb ⁸.
- (3) Stavby a zařízení ve veřejném prostranství se sdružují a umísťují tak, aby nepřiměřeně neomezovaly pěší pohyb a aby byl zachován průchod o čisté šířce nejméně 1,5 m, nevylučuje-li to prostorové uspořádání uličního profilu. Zejména se sdružují prvky technické a dopravní infrastruktury na stožárech. Při řešení trakčního vedení v ulicích se zástavbou s převažující uzavřenou stavební čarou bude upřednostněno umístění na převěsech před umísťováním stožárů do uličního prostoru.
- (4) V uličních prostranstvích se zřizuje veřejné osvětlení.

6

↗ § 6 odst. 3 písm. d) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

7

↗ § 39 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

8

↗ § 4 odst. 1 vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů.

- (5) Městské třídy a významné ulice podle § 13 se zpravidla vybavují stromořadím. Nestanoví-li územní nebo regulační plán v souladu s § 83 odst. 2 jinak, stanovuje se osová vzdálenost mezi stromy v řadě nejvýše na 25 m. Při výsadbě stromů musí být dodrženy požadavky stanovené v **BODĚ 1 PŘÍLOHY Č. 1** k tomuto nařízení.
- (6) Vedení a parametry dopravní a technické infrastruktury musí být v souladu se standardem veřejných prostranství a podmínkami uspořádání a využití území, jehož jsou součástí.
- (7) Podzemní stavby (tunely, zařízení technické infrastruktury, garáže apod.) musí být v uličních prostranstvích umístěny tak, aby umožňovaly vysazení stromů. Pravidla pro sítě technické infrastruktury stanovuje § 19.

PŘÍLOHA Č. 1 — SPECIFICKÉ HODNOTY

1 / STROMY A INŽENÝRSKÉ SÍTĚ (k ustanovení § 16 odst. 5; § 19 odst. 3 a 5)

Výsadbová plocha

Pro strom musí být zajištěna minimální výsadbová plocha. Výsadbová plocha se musí nacházet mimo ztuhlou vrstvu a neprokořitelné materiály, zpravidla zůstává volná anebo zakrytá mříží. Její minimální šířka je 0,8 m a minimální velikost je 9 m² pro stromy velké (nad 20 m), 4 m² pro stromy střední (10 až 20 m) a 2 m² pro stromy malé (do 10 m).

Plocha pro vsak dešťové vody

Pro strom musí být zajištěna dostatečná plocha pro vsak dešťové vody a provzdušňování. Minimální velikost této plochy je zpravidla pro stromy velké 10 m² a pro stromy střední a malé 6 m². Plocha pro vsak dešťové vody se řeší buď jako otevřená půda, nebo dlažbou v suchém loži se širokou spárkou, případně jiným krytem, který propouští vodu a vzduch (např. písek, štěrk). Požadavek je možné alternativně splnit využitím adekvátních technických a vegetačně technických prvků zajišťujících dostatečné množství vody a provzdušňování.

Kořenový prostor

Kořenový prostor zahrnuje objem půdy, ve kterém může strom kořenit. Kořenový prostor musí zabezpečit mechanickou stabilitu stromu a umožnit prokořenění v dostatečném rozsahu, jeho velikost odpovídá zpravidla 1/10 projekčního objemu koruny.

Minimální vzdálenosti podzemních sítí od paty kmene stromu

Vodovod

- 1,5 m
- 1,0 m při obnově a s použitím technických opatření

Kanalizace

- 3,0 m bez omezení
- 1,5–3,0 m, je-li stoka do hloubky 5 m a s použitím technických opatření
- 1,0 m pro přípojky s použitím technických opatření

Plynovod

- 2,5 m
- 1,5 m s použitím technických opatření

1 kV

- 1,0 m
- 0,5 m s použitím technických opatření

22 kV

- 1,5 m
- 1,0 m s použitím technických opatření

110 kV

- 3,0 m

Teplovod

- 2,5 m

Veřejné osvětlení (kabely)

- 1,0 m
- 0,5 m s použitím technických opatření
- patka stožáru mimo výsadbovou plochu

Elektronické komunikace

- 1,0 m
- 0,5 m s použitím technických opatření

Kolektor

- 3,0 m pro kolektory s nadloží menším než 5 m
- 1,5 m pro kolektory s nadloží menším než 5 m a s použitím technických opatření

Vzdálenosti se vztahují jak na hlavní trasy, tak na jednotlivé přípojky.

V případech, kdy se sítě ukládají dříve než plánovaný strom, nebo když se vysazuje strom v blízkosti existující sítě, se za technická opatření se považuje

- a) pokládka sítí do chrániček,
- b) uložení protikořenové zábrany v úseku kořenového prostoru a trasy sítě.

V případech, kdy se sítě ukládají v blízkosti stojícího stromu, se za technická opatření se považuje

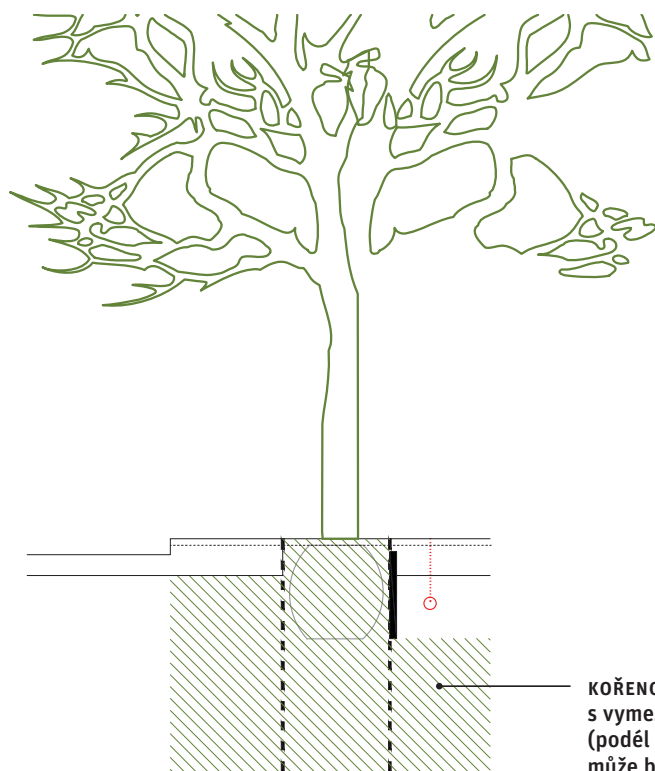
- a) provlečení v chráničce (podvrtání),
- b) ruční výkop nebo výkop s použitím odsávací techniky; ošetření kořenů, zásyp kořenového prostoru speciálním substrátem pro stromy.

[PŘÍLOHA 1 / OBR. 1] → str. 65

Smyslem ustanovení je definovat základní prostorové a kvalitativní parametry veřejných prostranství v Praze. Veřejná prostranství tvoří základní kostru městské struktury s vysokou reprezentativní hodnotou. Kvalitní a obytná veřejná prostranství s vyváženým vztahem mezi dopravní funkcí a společenským významem jsou jednou ze základních podmínek fungování kompaktního města, atraktivního pro své obyvatele a schopného konkurence v oblasti kvality života v evropském měřítku.

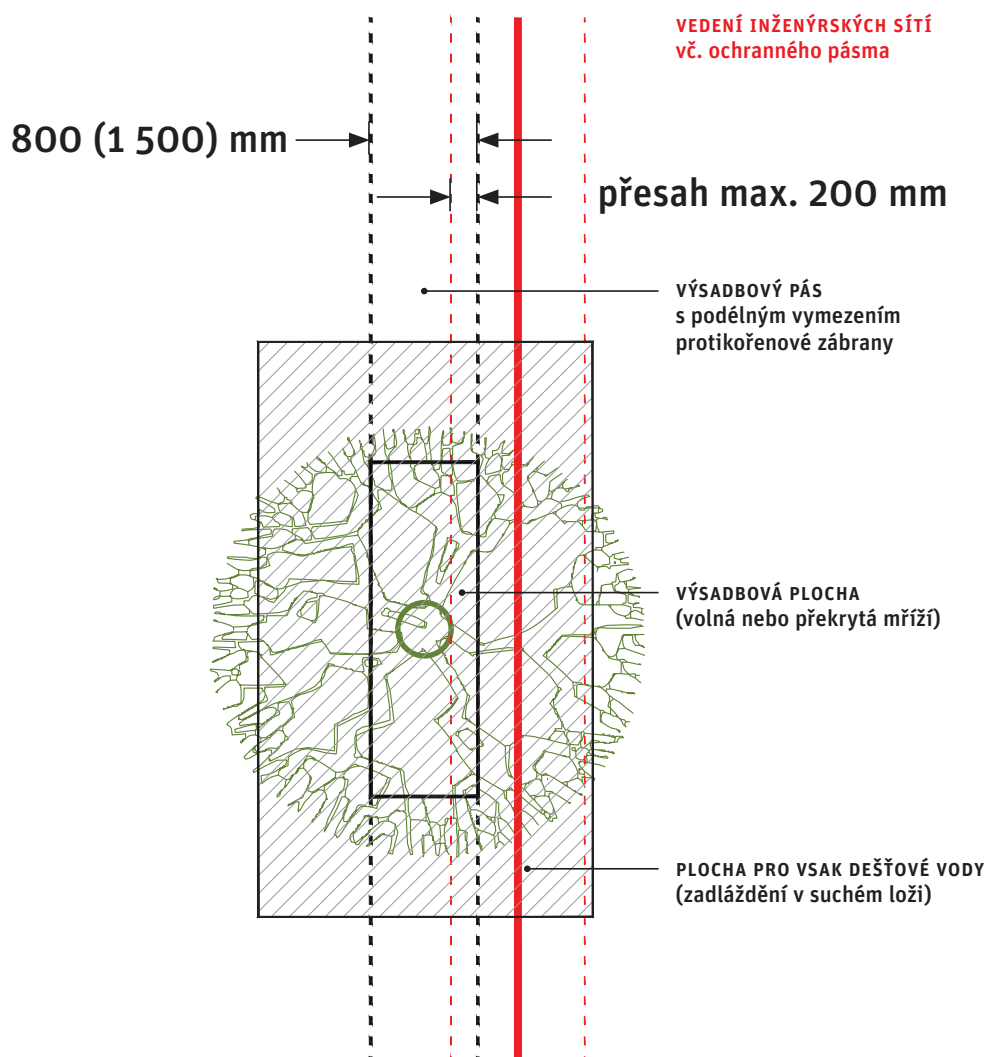
Kvalitní řešení veřejných prostranství má přímý pozitivní ekonomický efekt, neboť podporuje rozvoj dostupných služeb a aktivit v parteru města a tím přispívá k jeho udržitelnosti. I proto nařízení v této části předepisuje více než nepodkročitelná minima a směřuje k definování skutečného standardu veřejných prostranství pro Prahu.

Přestože v této části stanovuje nové znění detailnější požadavky, nemůže vzhledem ke svému obecnému charakteru samo o sobě zaručit kvalitu veřejných prostranství. Kvalita vzniká v každém konkrétním řešení pečlivou organizací parteru, dopravního řešení, krajinných úprav a výběrem

[PŘÍLOHA 1 / OBR. 1]
Stromy a inženýrské sítě:
výsadbový pás, výsadbová plocha,
kořenový prostor a plocha pro vsak
dešťové vody

KOŘENOVÝ PROSTOR
s vymezením protikořenových zábran
(podél tras vedení inženýrských sítí,
může být překrytý zpevněnou plochou)

➤ <http://manual.iprpraha.cz>

*materiálů. I proto předpis počítá s existencí měkkých regulačních nástrojů, které mohou i díky své omezené závaznosti specifikovat detailnější vodítka pro návrhy veřejných prostranství specifických charakterů. Zde jde především o ➤ **Manuál tvorby veřejných prostranství** zpracovaný Kanceláří veřejného prostoru Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy.*

➔ 1)

Ustanovení předepisuje přihlížet při navrhování a zřizování veřejných prostranství k jejich obytné kvalitě, významu místa a potřebám pěšího pohybu. Jde především o adekvátní vyvážení společensko-kulturní funkce (pobytové, reprezentativní, estetické) a užitné funkce (dopravní, technické) veřejného prostranství, což je jednou ze základních podmínek fungování veřejného prostoru a vytvoření kvalitního prostředí pro jeho uživatele.

Dále jde o řešení parteru prioritně v lidském měřítku s městským tvaroslovím namísto tvarosloví pouze technicistně dopravního, vyloučení a minimalizaci bariér, řešení odpovídajícího množství ploch pro pobyt a aktivity na veřejných prostranstvích (zastavení, posezení, komunikace apod.) a uspořádání vybavení veřejných prostranství (osvětlení, stromořadí atd.). Charakter veřejného prostranství by měl zároveň odpovídat jeho významu v městské struktuře a charakteru lokality.

➔ 2)

➔ § 12

Pro uliční prostranství (viz ➔ § 12) je předepsáno zřízení chodníku. Ustanovení se neuplatní v typech uličních profilů, které z podstaty svého uspořádání chodník neobsahují: jde o pěší zóny a dále zóny obytné (také obytné ulice), kde se ve společném prostoru uplatňuje smíšený provoz dopravy a pěšího pohybu. Z hlediska definic předpis odkazuje na příslušné právní předpisy.

Chodník se běžně zřizuje podél uliční čáry, výjimkou jsou specifické typy zástavby jako např. historická vesnická jádra, kde je uspořádání pěších komunikací na návsích tradičně radiální. V nařízení není uveden jednotný minimální rozměr chodníku, jelikož tento nelze předepisovat s obecnou platností pro celé území města. Šířka chodníku musí být adekvátně zvolena podle urbanistického typu ulice a hustoty zástavby. Na městských třídách a významných ulicích se obvykle zřizují chodníky o větší šířce než v přístupových a lokálních ulicích. Obdobně širší chodníky odpovídají hustší zástavbě s větší koncentrací dějů a aktivit. Při zřizování chodníku musí být rovněž respektována ➤ **vyhláška č. 398/2009 Sb.**

➤ **Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb**

➔ 3)

V tomto ustanovení předpis upravuje umísťování prvků na veřejném prostranství, zejména na chodnících. Požaduje jejich sdružování tak, aby co nejméně omezovaly pěší pohyb a aby čistý průchod na chodníku nebo jiné komunikaci pro pěší zůstal minimálně 1,5 m, je-li to vzhledem k šířce a uspořádání uličního profilu možné. Jde zejména o stožáry trakčního vedení a další nadzemní objekty infrastruktury, osvětlení a dopravní značky, patří sem však i reklamní zařízení, mobiliář apod.

Zároveň předpis požaduje sdružovat prvky technické a dopravní infrastruktury na stožárech a upřednostnit řešení trakčního vedení tramvajových tratí přednostně na převěsech před umísťováním stožárů do uličního prostoru. Toto v Praze tradiční řešení má výrazný pozitivní dopad na kvalitu uličních profilů, jelikož nebrání pěšímu pohybu na chodnících na městských ulicích.

[OBR. 17] Umístění stožáru veřejného osvětlení v chodníku způsobem, který brání pěšímu pohybu

➔ 4)

Ustanovení přejímá tradiční pražský regulativ, požaduje zřízení veřejného osvětlení uličních prostranství. U ostatních typů veřejných prostranství není osvětlení obecně požadováno. Pojem „uliční prostranství“ viz ➔ § 12, ➔ § 2 písm. z).

➔ § 12

➔ § 2 písm. z)

→ 5) + BOD 1 PŘÍLOHY Č. 1

Zvýšená pozornost je věnována vybavování veřejných prostranství stromy a stromořadími. Význam stromů na veřejných prostranstvích není pouze reprezentativní, stromy výrazně přispívají k pobytové kvalitě prostoru, snižují prašnost a zvlhčují vzduch. Navíc hrají zásadní roli při řešení aktuálních otázek udržitelnosti městského prostředí, jako je např. jeho přehřívání (urban heat island effect). **o/15**

Požadavek na vysazování stromořadí je stanoven pro městské třídy a významné ulice, tedy prostory stojící nejvýše v hierarchii městských ulic. Vzhledem k charakteru požadavku a vysoké závislosti na konkrétní urbanistické situaci je pravidlo definováno jako „obvyklý standard“ (zpravidla), lze se od něj tedy odchýlit, pokud jeho realizaci prostorové nebo technické podmínky v daném místě neumožňují nebo pokud by takové řešení neodpovídalo charakteru daného prostoru. Stanovený maximální rozestup 25 m je zvolen tak, aby umožnil jistou volnost konkrétnímu řešení (konkrétní vzdálenost stromů by měla být zvolena adekvátně k charakteru konkrétního prostoru), zároveň ale zajistil charakter uličního stromořadí (při větším rozestupu na sebe již stromy nenavazují a netvoří jednotný vegetační prvek).

[OBR. 18] Stromy v uličním profilu
(ulice Cukrovarnická, Praha 6)

Kromě základních požadavků na situování stromů jsou v PŘÍLOZE předpisu stanovena detailní pravidla pro jejich výsadbu, a to prostorové i technické parametry plochy pro výsadbu, zachyt dešťové vody, provzdušňování a prokořenění. Jsou definovány konkrétní minimální rozměry s ohledem na typ (velikost) stromů.

Jelikož strom jako takový není předmětem umístění v rámci územního řízení, upravuje předpis v návaznosti na stromy především pravidla pro umísťování ostatních staveb ve veřejném prostranství, které výsadbu stromů omezují, a to zejména sítě technické infrastruktury. V → § 19 je specifikován minimální výsadbový pás, který musí sítě ponechat volný pro výsadbu stromořadí (více viz část sítě technické infrastruktury).

→ § 19

Na prostorové vymezení výsadbového pásu navazuje minimální výsadbová plocha, která se musí nacházet mimo ztuhlou vrstvu (tedy zpravidla volná nebo zakrytá mříží). Pod výsadbovou plochou vzniká kořenový prostor, který již může přesahovat pod ztuhlou vrstvu komunikací, stejně jako minimální plocha vsaku dešťové vody. Plocha vsaku dešťové vody se v případech, kdy je strom v pochozí ploše, řeší buď dlažbou do písku se širšími spárami pro vsak vody, anebo jiným technickým řešením pro závlahu. Ve stísněných podmínkách předpis umožňuje používat větrací a další vegetačně technické prvky, které stromům kompenzují nedostatek přirozeného prostoru.

→ 6)

Ustanovení definuje základní obecné pravidlo pro uspořádání dopravní a technické infrastruktury. Stanovuje, že musí být v souladu s podmínkami uspořádání a využití území a se standardem veřejných prostranství. Smyslem ustanovení je jednoznačně deklarovat vztah infrastruktury k celkovému charakteru veřejných prostranství. Uspořádání a provedení dopravní a technické infrastruktury musí respektovat jak prostorové parametry veřejných prostranství, tak jejich charakter, polohu v rámci městské struktury a standard provedení a adekvátně se těmito požadavkům přizpůsobit. Ač je nezpochybnitelné, že dopravní řešení charakter většiny veřejných prostranství spoluvytváří, nemůže tak činit bez ohledu na ostatní aspekty, které jeho význam a standard definují (pobytová a reprezentativní funkce, vztah k parteru okolních budov, krajinná kompozice atd.).

PŘÍLOHA 2/ Výňatky z manuálu tvorby veřejných prostranství IPR,
které s problematikou souvisejí

C.1 Uspořádání uličních profilů

Ulice lze členit na základě urbanistického typu v hierarchii města a dopravního zatřídění, přičemž dopravní zatřídění by mělo z urbanistického typu vycházet a podporovat ho.

Role uličního prostranství ve struktuře města určuje základní požadavky na uspořádání prostoru. Odvíjí se od postavení ulice ve významové hierarchii veřejných prostranství. Hlavní parametry uličního profilu, jako je jeho šířka, jsou dány urbanistickou strukturou města. Způsob uspořádání uličního profilu organizuje pohyb, musí vycházet z prostorových limitů a odpovídat významu ulice.

Se stoupající intenzitou a rozdílnou rychlostí jednotlivých druhů pohybu stoupá požadavek na jejich vzájemné oddělování. Naopak čím nižší jsou intenzity a rozdíly rychlostí, tím snazší je jejich sblížování. Vyšším zastoupením šetrnějších způsobů pohybu lze snáze umožnit sdílení veřejného prostranství, které je optimálnější pro pobytovou kvalitu městského prostředí a je prostorově úspornější. Segregace pohybu nepřispívá k obytnosti města.

Při vymezení vlastních koridorů pro jednotlivé druhy pohybu může u uživatelů docházet k pocitu, že mají ve svém prostoru přednost před ostatními. Naopak při smíšení více druhů pohybu se nikdo necítí být pánem situace, ale o to víc dává pozor na ostatní uživatele. Pocit subjektivní bezpečnosti může být sice nižší, ale objektivní bezpečnost bývá zpravidla vyšší. Základním předpokladem umožňujícím různé formy sdílení prostoru je *Zklidňování dopravy* → [odst./s. 60].

Ulice lze členit na základě urbanistického typu^[C.1.01] v hierarchii města a dopravního zatřídění^[C.1.02], přičemž dopravní zatřídění by mělo z urbanistického typu

[C.1.01] ↗ Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*; § 13: Urbanistické typy ulic.

[C.1.02] ↗ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

vycházet a podporovat ho. Dopravní zatřídění by mělo být odůvodněno nezbytnou rolí ulice v celkové hierarchii dopravního systému města. Tam, kde dochází k výraznému rozporu mezi požadovaným dopravním zatříděním na jedné straně a urbanistickým významem či pobytoovým potenciálem na straně druhé, by mělo být zváženo jeho přehodnocení.

Pro potřeby manuálu jsou definovány následující provozní charakteristiky uspořádání ulic, které se odvíjejí od míry sblížování nebo oddělování jednotlivých druhů pohybu:

- *Sdílený prostor* → [C.1.1/s. 66]
- *Klidné a zklidněné ulice* → [C.1.2/s. 70]
- *Významné ulice se zklidněným provozem* → [C.1.3/s. 72]
- *Ulice zatížené motorovou dopravou* → [C.1.4/s. 74]

Cílem manuálu je definovat maximální kvalitativní potenciál odpovídající významu ulice. Tabulka → [s04 Příklady uličních profilů a charakterů jejich provozního uspořádání/s. 65] ukazuje, jak lze stejné široké uliční profil uspořádat různým způsobem a dosáhnout tak zcela rozdílného působení. Pokud je charakter prostoru v souladu s urbanistickým významem^[C.1.02] a dopravním zatříděním^[C.1.01], může vzniknout kvalitní veřejné prostranství. Pokud je některý z těchto parametrů v rozporu s ostatními, vzniká zpravidla nekalitní a problematické místo. V kapitolách → [C.1.1/s. 66], → [C.1.2/s. 70], → [C.1.3/s. 72] a → [C.1.4/s. 74] jsou provozní charaktery definovány podrobněji z hlediska jejich uspořádání, vhodných dopravně–organizačních opatření a možných odpovídajících urbanistických typů.

Praktickým dopadem by měly být úpravy stávajících ulic. Pravidla uspořádání lze současně použít i v nově zakládaných ulicích v připravované zástavbě, kde při stanovení prostorového rámce a dopravního zatížení by měla být současně vyhodnocována výsledná pobyťová kvalita. Podrobněji o pobyťovém potenciálu ulice je v části typologie v kapitole →[B.1.1 Ulice/s. 33].

.....

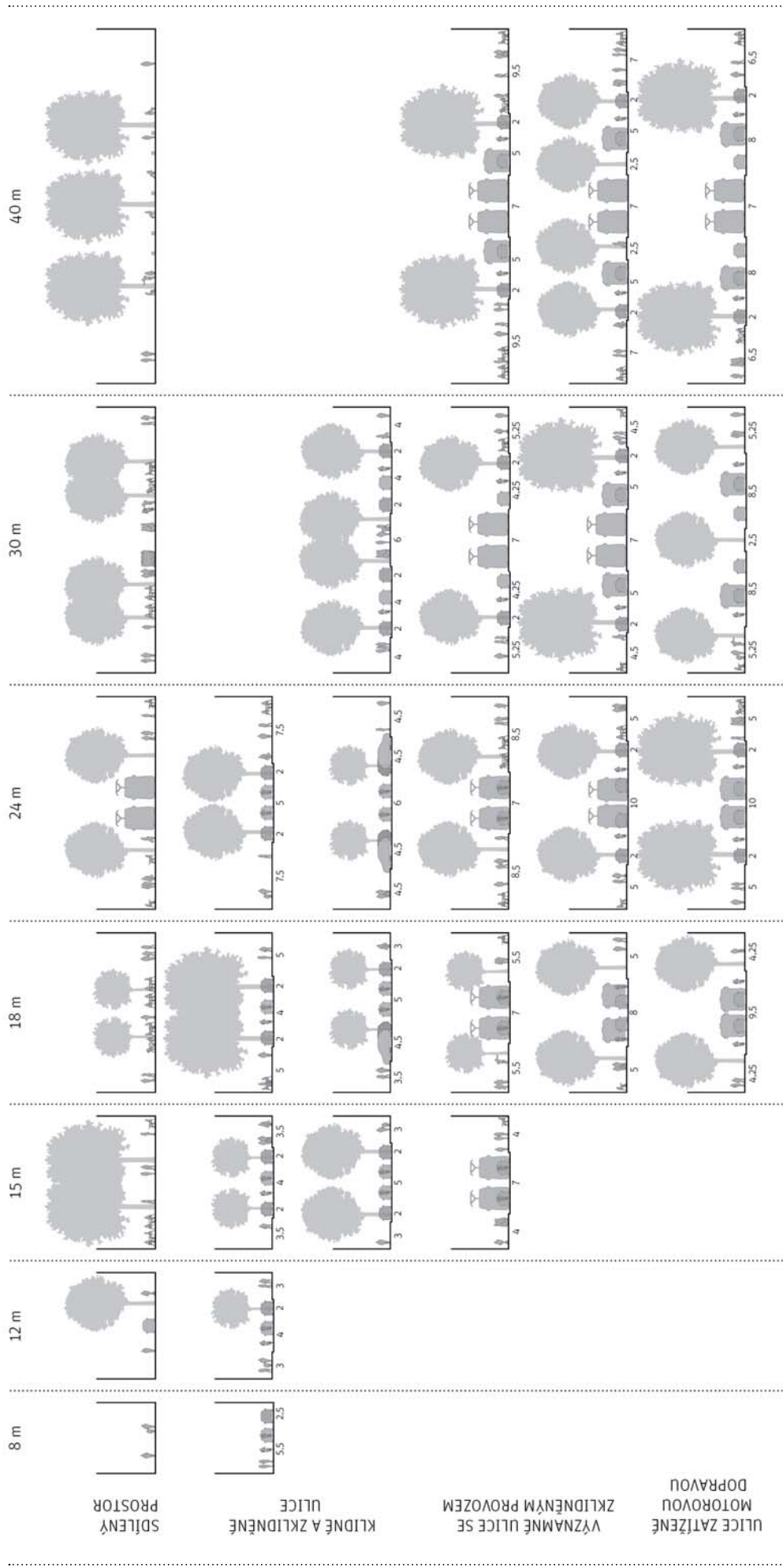
[!] UPOZORNĚNÍ

Tabulka →[s04 Příklady uličních profilů a charakterů jejich provozního uspořádání/s. 65] a následující kapitoly ukazují způsob přístupu k uspořádání standardních mezikřižovatkových úseků. Zdaleka nejde o vyčerpávající výčet možných řešení, která nemohou nahrazovat celkovou koncepci prostoru, jež vychází z urbanistických souvislostí a reaguje na širší vztahy v území. Z celkové koncepce například vychází požadavek na zastoupení dílčích částí (tramvajový pás, parkování, přítomnost stromořadí, volba druhu a velikosti stromů, počet jízdních pruhů atp.), způsob křížení ulic, jejich návaznosti, sklonové poměry včetně výsledného řešení (například asymetrickým uspořádáním).

V tabulce →[s04 Příklady uličních profilů a charakterů jejich provozního uspořádání/s. 65] jsou pro názornost zobrazeny jen některé vybrané šířky z celé škály možných rozměrů.

Všechny fotografie příkladů v následujících podkapitolách →[C.1.1/s. 66], →[C.1.2/s. 70], →[C.1.3/s. 72] a →[C.1.4/s. 74] pocházejí z Prahy. Neilustrují nejlepší možné uspořádání či materiálové řešení pro daný typ ulice, ale zařazujeme je pro lepší představu charakteru popisovaného prostoru, jak ulice působí z hlediska zatížení dopravou nebo volnosti pohybu pěších a pobyťových aktivit.

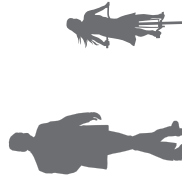
[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

504 PŘÍKLADY ULIČNÍCH PROFILŮ A CHARAKTERŮ JEJICH PROVOZNÍHO USPOŘÁDÁNÍ
 Tabulka představuje ukázky možných řešení uspořádání uličních profilů v závislosti na šířce ulice.

C.1.1 Sdílený prostor

Sdílený prostor je určen především pro pěší pohyb a pobyt v něm. Všichni uživatelé sdílejí společně celý prostor v jedné výškové úrovni.

SDÍLENÝ PROSTOR

BEZ MOTOROVÉ DOPRAVY

Sdílený prostor je určen především pro pěší pohyb a pobyt v něm, dále zpravidla pro jízdu na kole, případně též jízdu na bruslích, na koni apod. Motorový provoz je zde prakticky vyloučen, případně se odehrává pouze v doplňkové roli údržby nebo zásobování. Celý prostor nebo jeho podstatnou část uživatelé sdílejí v jedné výškové úrovni. V případě vysoké intenzity průjezdu na kole nebo na bruslích může být prostor přerozdělen. Pohyb může být převážně liniový nebo spíše volný v závislosti na charakteru veřejného prostranství.

Vhodný je pro pobytová náměstí a obchodní ulice v centru města nebo čtvrti i pro uličky a pěší propojky kdekoliv. Z hlediska dopravního značení může být tento prostor nejčastěji označen jako stezka pro chodce a/ nebo cyklisty, pěší zóna (zpravidla s povoleným vjezdem jízdních kol), prostor se zákazem vjezdu všech motorových vozidel^[C.1.03] apod. Zatříděním nejčastěji jde o místní komunikace IV. třídy, účelové komunikace^[C.1.04] a funkční skupinu D^[C.1.05] kteréhokoliv urbanistického typu^[C.1.06].

.....

[C.1.03] ↗ Zákonn. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. ↗ Vyhláška č. 30/2001 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.

[C.1.04] ↗ Zákonn. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

[C.1.05] ↗ ČSN 73 6110. *Projektování místních komunikací.* Praha: Český normalizační institut, 2006-01-01.

[C.1.06] ↗ Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*; § 13; Urbanistické typy ulic jsou městská třída, významná ulice, obslužná ulice, lokální ulice.

[PŘÍKLADY: SDÍLENÝ PROSTOR BEZ MOTOROVÉ DOPRAVY]

067 Pěší nákupní městská třída
[Praha 1, Na Příkopě]

068 Pěší prostor náměstí
[Praha 1, Můstek]

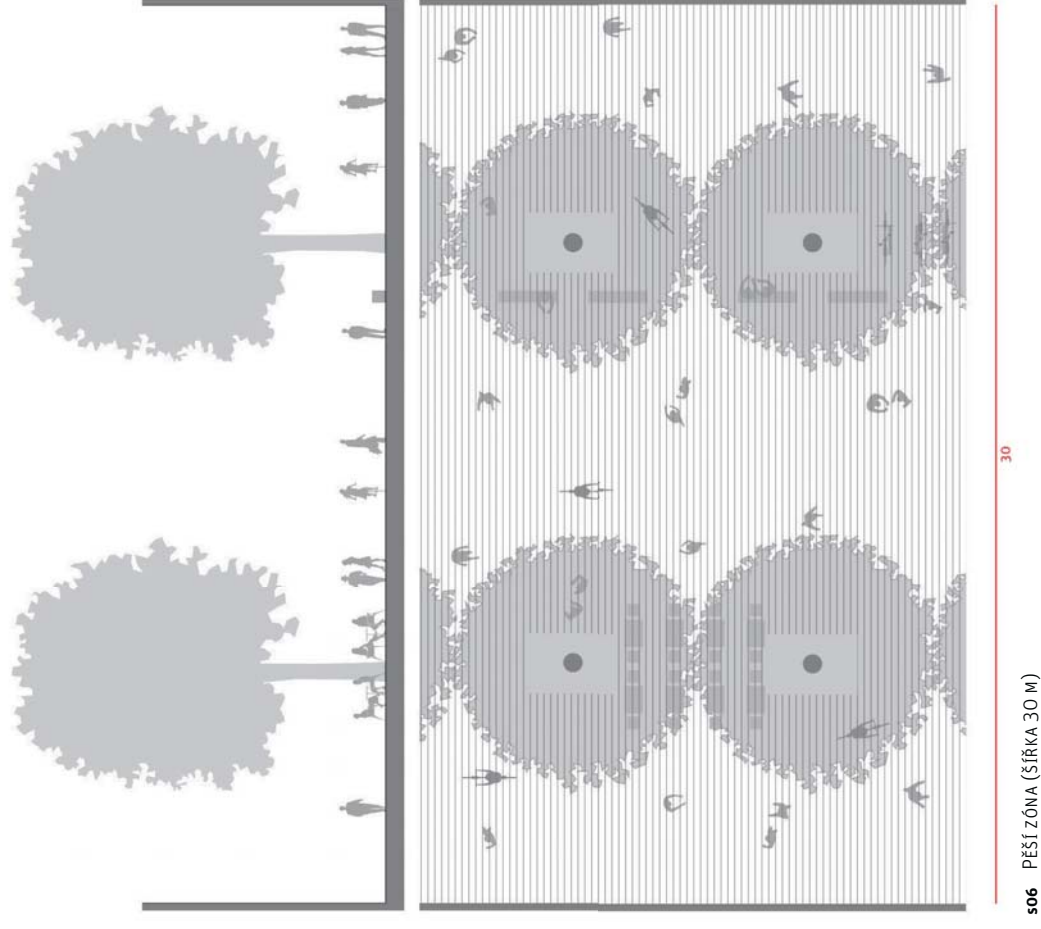
[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

069 Lokální pěší a cyklistická propojka
[Praha 6, Skupova]

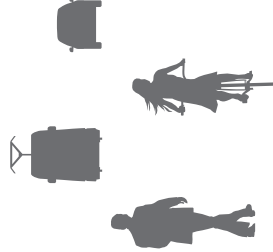
070 Ulička v historickém městě
[Praha 1, Jaltovcová]

s06 PĚŠÍ ZÓNA (šířka 30 m)

s05 ULIČKA (šířka 4 m)

Motorový provoz, je-li přítomen, je výrazně omezen rychlostí i počtem vozidel tak, aby nebránil volnému pohybu lidí.

SDÍLENÝ PROSTOR S MOTOROVOU DOPRAVOU

Motorový provoz, je-li přítomen, je výrazně omezen rychlostí i počtem vozidel tak, aby nebránil volnému pohybu lidí. Bezmotorová uživatelská sdílejí společně celý prostor nebo jeho podstatnou část. Motorová vozidla sdílejí z tohoto prostoru zpravidla pouze vymezenou část. Pokud zde projíždějí vozidla veřejné hromadné dopravy, mají vždy vymezený koridor pro průjezd sdíleným prostorem.

Zpravidla jde o výrazně zklidněná místa v rezidenční zástavbě, před školami a další vybaveností nebo

o obchodní ulice, třídy a náměstí s převládajícím pěším

provozem. Z hlediska dopravního značení může být

tento prostor nejčastěji označen jako obytná zóna

(s maximální povolenou rychlostí do 20 km/h) nebo

pěší zóna (zpravidla s povoleným vjezdem jízdních

kol a vozidel veřejné dopravy), případně může jít

o součást zóny 30^[C.1.07], zatříděním nejčastěji jde o místní

komunikace IV. třídy a účelové komunikace^[C.1.08], funkční

skupinu D^[C.1.09] kteréhokoliv urbanistického typu^[C.1.10].

.....

[C.1.07] ↗ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. ↗ Vyhláška č. 30/2001 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.
↗ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

[C.1.08] ↗ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

[C.1.09] ↗ ČSN 73 6110. *Projektování místních komunikací.*
Praha: Český normalizační institut, 2006-01-01.

[C.1.10] ↗ Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy. *Pražské stavební předpisy*: § 13; Urbanistické typy ulic jsou městská třída, významná ulice, obslužná ulice, lokální ulice.

[PŘÍKLADY: SDÍLENÝ PROSTOR S MOTOROVOU DOPRAVOU]

071 Náměstí řešené formou pěší zóny s průjezdem veřejné dopravy
[Praha 1, náměstí Republiky]

072 Sdílený prostor u zastávky tramvaje
[Praha 5, Anděl]

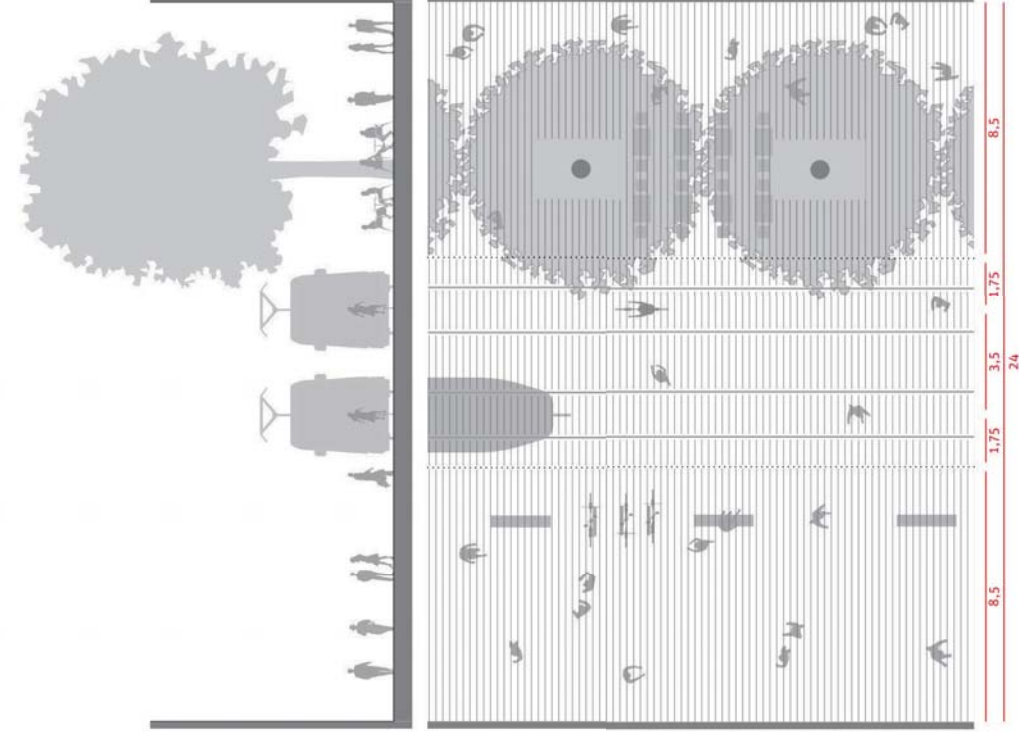

073 Sdílený prostor před školou v režimu obytné zóny
[Praha 7, Tuzarova]

074 Sdílený prostor zklidněné ulice v režimu obytné zóny
[Praha 7, Bubenec]

[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

s08 OBCHODNÍ ULICE (šířka 24 m)

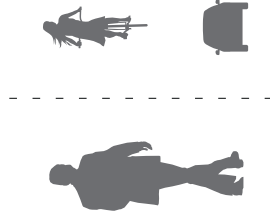
Sdílený prostor s veřejnou dopravou na městské třídě. Reprezentativní, celoměstsky významné veřejné prostranství.

s07 LOKÁLNÍ ULICE (šířka 8 m)

Lokální ulice se sdíleným prostorem pro všechny uživatele v jedné úrovni.

C.1.2 Klidné a zklidněné ulice

V klidné ulici je provoz vozidel natolik pozvolný a slabý, že prakticky kdekoliv umožňuje pohodlné a bezpečné přecházení vozovky.

Prostor je zpravidla rozdělen tak, že části určené především pro chůzi a pobyt jsou odděleny od částí určených převážně pro jízdu všech vozidel. Pěší plochy nejčastěji nabývají podoby chodníků podél vozovky, jízdní kola sdílejí prostor s ostatními vozidly. Provoz vozidel je natolik pozvolný a slabý, že umožňuje pohodlné a bezpečné přecházení vozovky prakticky kdekoliv bez většího omezení, ale o to více je důležité dbát na průchodnost území pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace vytvářením bezbariérových úprav na vybraných místech. Průjezd jízdních kol je zpravidla obousměrný i v případě, že je ulice pro ostatní vozidla jednosměrná.

Nejčastěji jde o běžné ulice v městské struktuře, které zajišťují základní obsluhu území. Intenzita automobilové dopravy je relativně nízká (stovky až maximálně několik tisíc vozidel denně). Rychlost vozidel je zpravidla omezena do 30 km/h, dle místní situace i méně (do 20 km/h), nebo naopak více (do 50 km/h), zpravidla není nutné vyznačovat přechody pro chodce, postačí místa pro přecházení^[C.1.11]. Většinou jde o místní komunikace III. a IV. třídy^[C.1.12], funkční skupina C^[C.1.13] a lokální nebo obslužné ulice^[C.1.14].

-
- [C.1.11] ↗ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. ↗ Vyhláška č. 30/2001 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.
- [C.1.12] ↗ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.
- [C.1.13] ↗ ČSN 73 6110. *Projektování místních komunikací*. Praha: Český normalizační institut, 2006-01-01.
- [C.1.14] ↗ Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*; § 13; Urbanistické typy ulic jsou městská třída, významná ulice, obslužná ulice, lokální ulice.

[PŘÍKLADY]

075 Jednosměrná zklidněná ulice s obousměrným provozem jízdních kol, charakter dotváří stromořadí a volba přírodních materiálů
[Praha 6, Dr. Zikmunda Winttra]

076 Obousměrná klidná ulice se stromořadím
[Praha 7, Jana Zajíce]

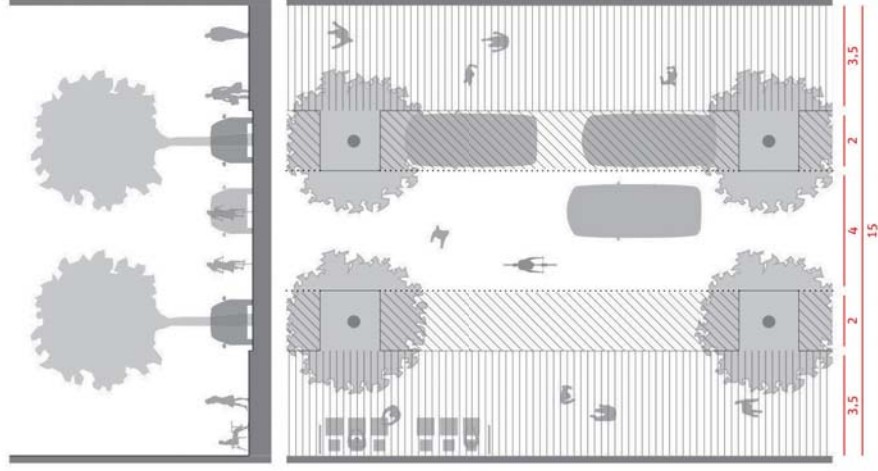
[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

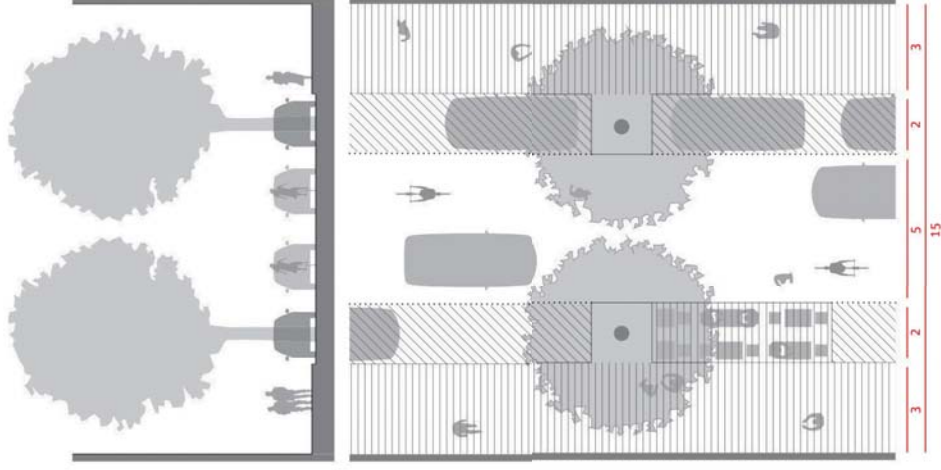
077 Klidná ulice na sídlišti
[Praha 8, K Olympiku]

078 Klidná ulice ve vřilové zástavbě
[Praha 10, Chládkova]

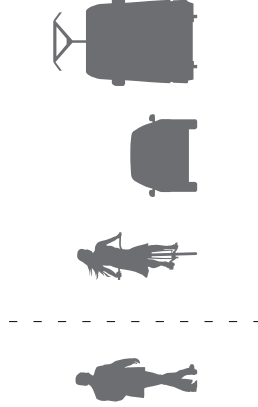
s09 OBSLUŽNÁ ULICE (ŠÍŘKA 15 M)
Obslužná ulice s dvěma stromořadími, s oboustranným parkováním, obousměrným provozem jízdních kol a komfortnějšími chodníky.

s10 OBSLUŽNÁ ULICE (ŠÍŘKA 15 M)
Obslužná ulice v minimálních parametrech pro dvě stromořadí, s obousměrným parkováním a s obousměrným provozem všech vozidel.

C.1.3 Významné ulice se zklidněným provozem

Zklidnění provozu na významných městských osách umožňuje volný pohyb i přes ulici a rozvoj pobytoových aktivit a živých parterů.

Převládá liniový pohyb a uspořádání ulice. Části určené pro chůzi a pobyt jsou odděleny od částí určených pro jízdu všech vozidel. Pěší plochy nejčastěji nabývají podoby chodníků podél vozovky, vozidla veřejné dopravy i jízdní kola většinou sdílejí prostor s ostatními vozidly. Díky zklidněnému provozu je možné přecházet vozovku prakticky kdekoliv. Současně je nezbytné zajistit dostatek míst pro přecházení a přechodů pro chodce s vyšším komfortem i bezpečností a bezbariérovou úpravou.

Zklidnění provozu na významných městských osách umožňuje rozvoj živých parterů a pobytoových aktivit a celkové zkvalitnění ulice. Intenzita automobilové dopravy je zpravidla relativně vyšší (tisíce vozidel denně, případně i více). Standardně se počítá s maximální povolenou rychlostí do 50 km/h, lokálně, zejména tam, kde se potenciálně pohybuje hodně lidí, lze omezit i na 30 km/h^[C.1.15]. Z hlediska cyklistické dopravy je podstatné prostorové zohlednění průjezdu s minimalizací vzájemného omezování s ostatními vozidly, dle kontextu může být vhodné užití integračních opatření, nejčastěji piktogramových koridorů^[C.1.15]. Zpravidla jde o místní komunikace III. třídy^[C.1.16], funkční skupinu C^[C.1.17] a významnou ulici nebo městskou třídu^[C.1.18].

.....

[C.1.15] → Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. → Vyhláška č. 30/2001 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.

[C.1.16] → Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

[C.1.17] → ČSN 73 6110. *Projektování místních komunikací*. Praha: Český normalizační institut, 2006-01-01.

[C.1.18] → Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*; § 13; Urbanistické typy ulic jsou městská třída, významná ulice, obslužná ulice, lokální ulice.

[PŘÍKLADY]

079 Významná zklidněná ulice s bezbariérovými zastávkovými mysy
[Praha 8, Sokolovská]

080 Živá městská ulice s obchody v parteru
[Praha 7, Milady Horákové]

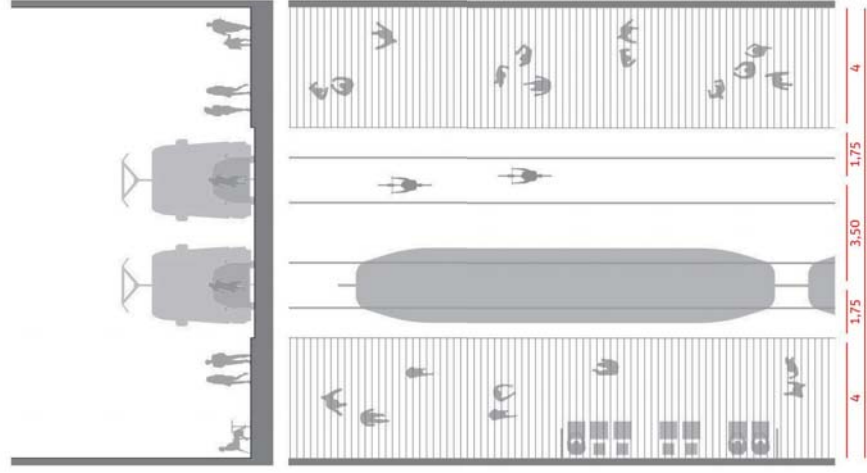
[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

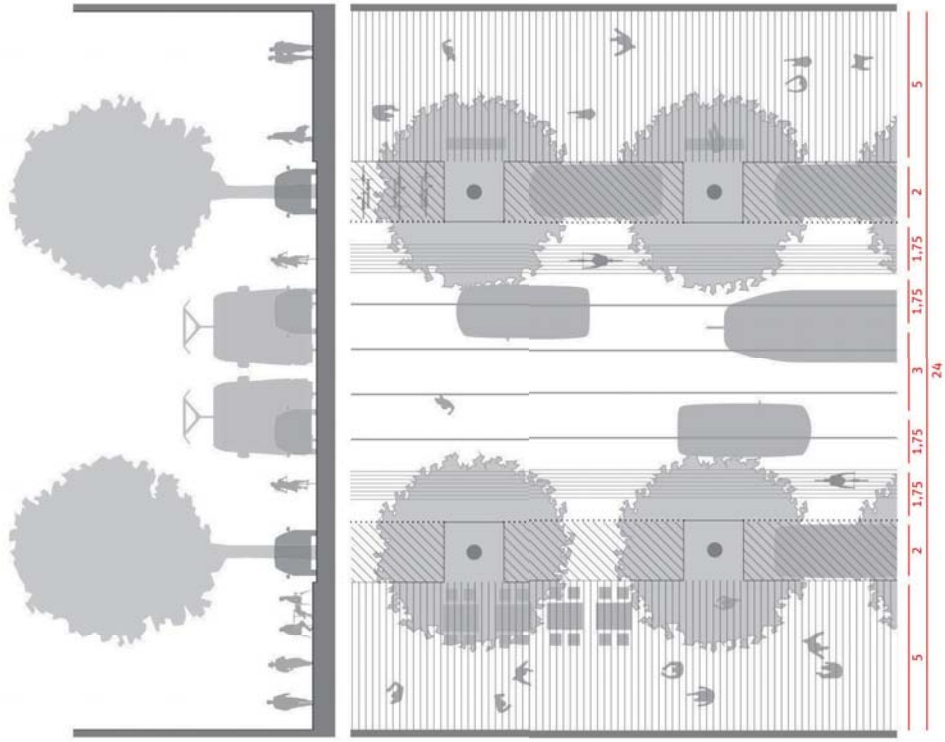
081 Živá obchodní ulice v úzkém profilu 17 m
[Praha 3, Seifertova]

082 Klidná obchodní ulice s asymetricky umístěným stromořadím mezi vozovkou a tramvajovým pásem
[Praha 6, Bělohorská]

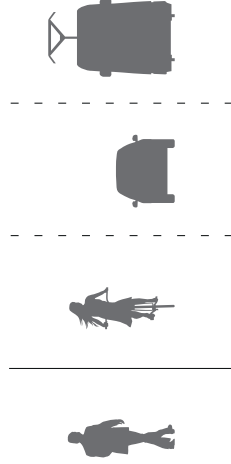
s11 ULICE S TRAMVAJÍ (ŠÍŘKA 15 m)
Ulice s tramvají v centru města s komfortními chodníky a nízkou intenzitou automobilového provozu.

s12 OBCHODNÍ TRÍDA (ŠÍŘKA 24 m)
Na zklidněné městské třídě sdílají vozidla společně vozovku a výrazná část prostoru je určena chodníkům, vhodné je zajištění stromořadí i krátkodobého stání pro automobily.

C.1.4 Ulice zatížené motorovou dopravou

V ulici se silným automobilovým provozem je nezbytné, aby dimenze a charakter pěších ploch a dostatek přechodů kompenzovaly negativní dopady zatížení prostoru.

Dominuje liniový pohyb a uspořádání ulice. Části určené pro chůzi a pobyt jsou vždy oddělené od částí určených pro jízdu vozidel, které je v závislosti na jejich druhu, vyšší intenzitě i rychlostech vhodné oddělovat navzájem. Pěši plochy nejčastěji nabývají podoby chodníků podél vozovky, vozidla veřejné dopravy i jízdní kola mají přednostně zajištěny své vlastní jízdní pruhy a pásy oddělené od ostatních vozidel. Možnost přecházení vozovky je umožněna prakticky kdekoliv, ale s ohledem na vysokou intenzitu provozu vozidel jsou pro příčný pěší pohyb zajištěna i příhodná místa pro přecházení a přechody pro chodce s vysokým komfortem i bezpečností a bezbariérovými úpravami.

Zpravidla jde o významné městské osy, které slouží průjezdné dopravě. Standardně se počítá s maximální povolenou rychlostí do 50 km/h, výjimečně lze lokálně omezit na 30 km/h. Intenzita automobilové dopravy je vysoká (minimálně tisíce vozidel denně). Při intenzitách nad 30 000 vozidel denně je vhodné hledat nástroje ke snížení automobilové zátěže nebo jejího rozložení v širším území. Provoz tramvají je veden přednostně na samostatném tělese, v případě autobusů lze využít vyhrazený jízdní pruh nebo tramvajové těleso. Z hlediska chůze je žádoucí používat přechody pro chodce pro přecházení přes vozovku v základních vazbách, doplněné o místa pro přecházení. Pro průjezd jízdních kol je vhodné užít integrační opatření, nejčastěji cyklistické pruhy a piktogramové koridory^[C.1.19]. Jde zpravidla o místní komunikace II. a III. třídy^[C.1.20], funkční skupinu B a C^[C.1.21], významné ulice nebo městské třídy^[C.1.22].

[C.1.19] ↗ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ↗ Vyhláška č. 30/2001 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích.

[C.1.20] ↗ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

[C.1.21] ↗ ČSN 73 6110. *Projektování místních komunikací*. Praha: Český normalizační institut, 2006-01-01.

[C.1.22] ↗ Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*; § 13: Urbanistické typy ulic jsou městská třída, významná ulice, obslužná ulice, lokální ulice.

[PŘÍKLADY]

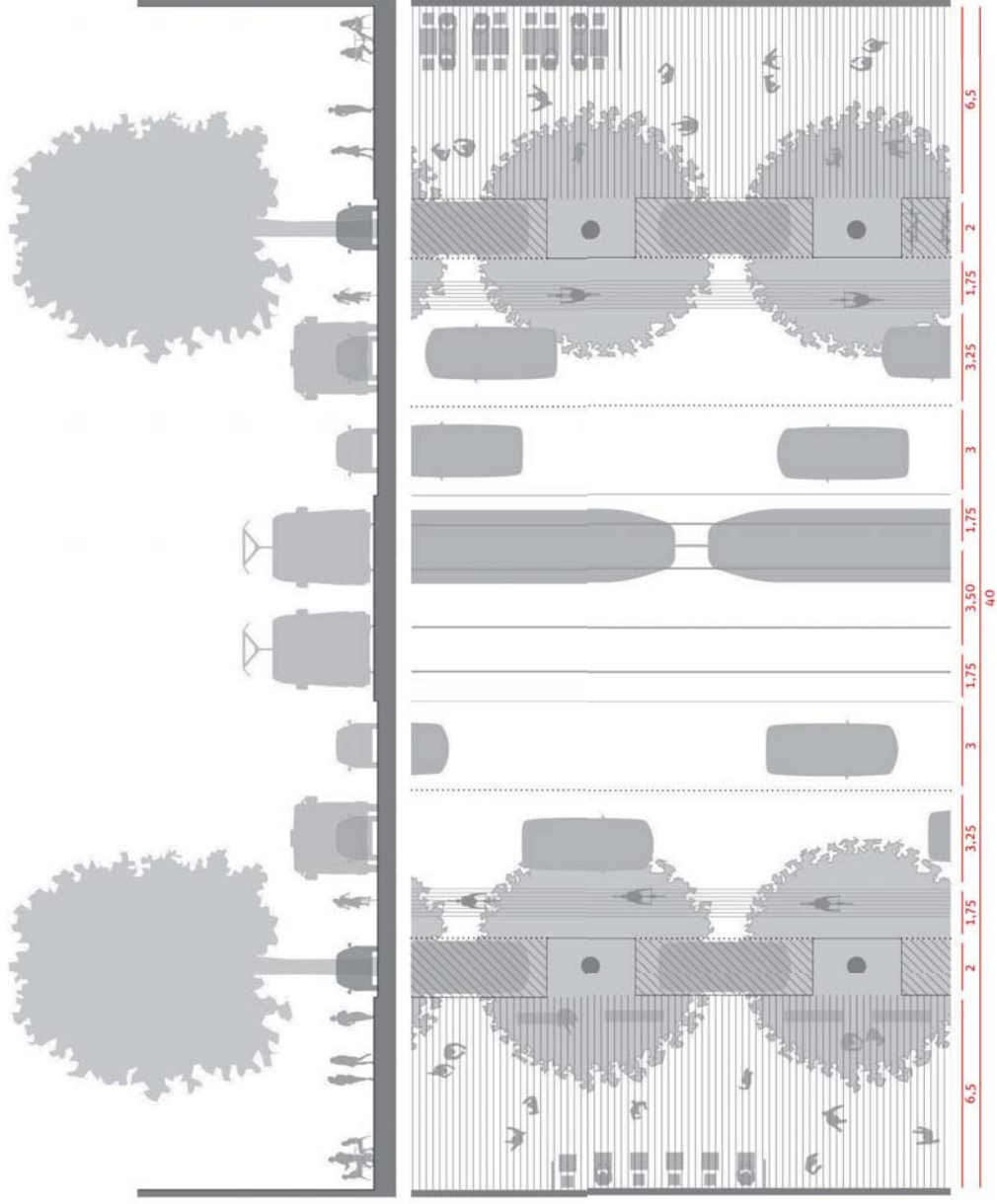
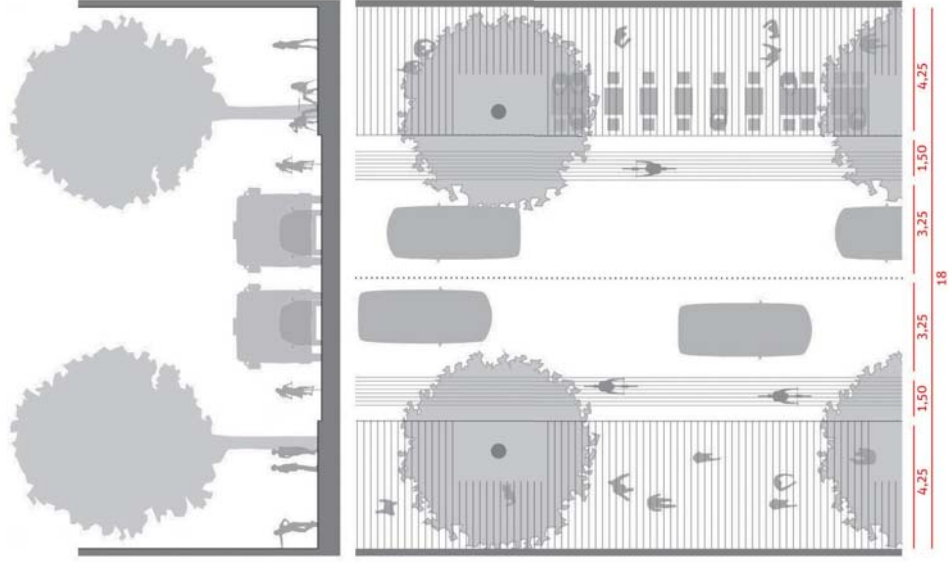

083 Kvalitě zatížené ulice významně přispívá vzrostlé stromořadí a široké chodníky, provozní uspořádání vozovky však není ideální [*Praha 7, Korunovační*]

084 Významná ulice se zvýšeným tramvajovým pásem a se stromořadím [*Praha 10, Vršovická*]

[SCHÉMATA: ULIČNÍ PROFILY]

D.2 Stromy a vegetace

V případě dostupnosti vody a dobrého zdravotního stavu je vzrostlý strom schopen v létě odpařit až 200 litrů vody za den a efektivně regulovat teplotu v okolním prostředí přeměnou vody ve vodní páru.

Stromy a vegetace jsou neopominutelným prvkem veřejných prostranství, regulují extrémní teploty ve městě, pomáhají příznivému proudění a vlhkosti vzduchu, snižují jeho znečištění prachem, poskytují stín, produkují kyslík, jímají CO₂, jsou reprezentantem živé přírody ve městě, biotopem dalších druhů, zprostředkovávají proměnu ročních období a estetické vjemy. Pomáhají kompenzovat negativní dopady automobilové dopravy a přehřívání městského prostředí. Reprezentované konkrétními rostlinnými druhy jsou nedílnou součástí identity města stejně jako širší krajiny utvářené místním podnebím.

V případě promyšleného a správného použití je možné s jejich pomocí kompenzovat negativní dopady záboru volné krajiny způsobené urbanizací a vytvářet plnohodnotné obytné prostředí s možností regenerace duševních sil. Tyto funkce plní nejlépe velké stromy.

Stromy a vegetace se jako živé prvky dynamicky vyvíjejí v čase i prostoru. Stejnou roli jako kvalita založení hraje kvalitní systém péče, který v průběhu života stromů a ostatních vegetačních prvků cíleně ovlivňuje jejich vývoj. Tuto kontinuitu nezajistí pouze dobře zpracovaná projektová dokumentace, nutné jsou další nástroje jako například kvalitní pasportizace, závazný plán péče a zapojení budoucích uživatelů do přípravy projektu.

Odpovídající péče o veřejné plochy s vegetačními prvky, zejména pak o parky, je nákladná. Výměření nákladů na péči o vegetační plochy a způsob financování by měl být řešen v koncepční fázi. Nezbytná je tedy provázanost návrhu a plánu péče.

Mnohé stromy a smíšené porosty ve městě pocházejí ze spontánních náletů nebo jsou pozůstatkem původní vegetace volné krajiny. Tyto prvky je nutné

dobře vyhodnotit, a pokud je to účelné, začlenit do celkového návrhu. Předpokladem je kvalitní dendrologický průzkum a jeho vyhodnocení.

Respektování a vědomé využívání přírodních procesů vede jak k vyšší ekologické hodnotě městské zeleně, tak k nižším nákladům při realizaci a údržbě. Zároveň je třeba zohledňovat uživatelské požadavky a respektovat praxí ověřené technologické postupy.

Stromy a vegetace jsou živými organismy, vyvíjejí se v čase. Kvalitní založení musí být doprovázeno kvalitním systémem péče a již v návrhu je potřeba řešit každoroční náklady a způsob financování.

Zcela zásadní pro vitalitu stromů a vegetace a pro kvalitu jimi poskytovaných služeb je dostupnost vody, kterou je potřeba řešit v souvislosti s decentralizovaným odvodňováním při *Hospodaření s dešťovou vodou* → [C.2.8/s. 116]. V případě významných ploch zeleně je možné uvažovat o trvalé umělé závlaze. Je potřeba upřednostnit užitkovou vodu z přirozených zdrojů vody v Praze.

Stromy v ulici by neměly být nahrazovány malými stromy či keři umísťovanými do mobilních nádob. Přínos takto použitých dřevin je pro životní prostředí

nepoměrně menší, naopak náklady na pravidelnou péči o ně jsou neúměrně vyšší. Jejich použití ve městě je doplňkové a vztahují se na ně přiměřeně zásady pro *Mobilniář* → [D.5/s. 207]. Uplatní se zejména v poloveřejných vyhrazených prostorech, případně v obytných ulicích. Vzhledem ke zvýšeným nákladům na údržbu by měly být svěřeny po vzájemné dohodě do správy majitelů přílehlých nemovitostí. Stejně tak zelené fasády by neměly být chápány jako náhrada za stromy. Pnoucí rostliny vysazené například k bočním fasádám v prolukách a v průmyslových areálech jsou vítaným doplňkem stromů, nemohou je ale plně nahradit. Důležité je, aby pnoucí rostliny byly vysazeny do volné půdy, případně jim byl zajištěn dostatečně objemný prostor k prokoření. Při výsadbě u paty domu by neměly být vysazovány blíže než 0,5 m od fasády.

Integrovaný návrh veřejného prostranství vyžaduje úzkou spolupráci specialistů již v koncepční fázi. Má-li obsahovat též ekologické, sociálně–ekologické a krajinářské aspekty, je vhodné zajistit účast krajinářského architekta ve všech fázích projektu.

D.2.1 Stromy

Aby byly stromy zdravé a bezpečné a dožily se dospělosti, je potřeba jim zajistit dostatečný prokořenitelný prostor a dostatečnou plochu pro vsak dešťové vody.

Strom má prostorový, ale také symbolický význam.

Stromy na veřejných prostranstvích rostou buď přímo v ulici, nebo do veřejného prostoru vstupují svojí korunou z přílehlých zahrad, předzahrádek a dvorů. Ty druhé mají pro veřejný prostor rovnocenný význam. Většinou jsou součástí soukromého pozemku a jejich ochrana nebo sdílená péče musí být předmětem dobrovolné dohody.

Na vhodných místech lze využít stromy z náletů. Samovolně vzrostlé stromy mohou představovat oživující a vitální složku městského prostředí.

Pokud to podmínky dovolují, je potřeba upřednostnit výsadbu velkých a středních druhů stromů, jejichž přínos zejména s ohledem na jejich ekologické vlastnosti (odpar, transpirace a stínění) je mnohonásobně vyšší než v případě malých stromů.

Použijeme-li strom jako jednotlivý soliterní prvek, jsou na jeho vzhled kladeny vysoké nároky. Uplatňuje se ze všech stran a jako těžšíště prostoru. V případě takto významného stromu hraje velkou roli výběr konkrétního jedince v pěstební školce přímo projektantem. Pravidla pro použití stromu ve skupině jsou uvedena v kapitole *Stromořadí, aleje a skupiny stromů* → [D.2.2/s. 165].

CHARAKTERISTIKA, ROLE A VÝZNAM

Strom hraje důležitou roli ve městě. Jako soliterní strom, jako *Stromořadí, aleje a skupiny stromů* → [D.2.2/s. 165], bosket či porost. Má prostorový, ale též symbolický význam. Může být vnímán jako zástupce konkrétního druhu nebo jako jedinec. Lidé si ke konkrétním stromům umějí vytvořit silný citový vztah. Stromy jsou ale nejen architektonickým kompozičním prvkem, jsou zároveň součástí živé přírody, biotopem. Jejich individuální hodnota stoupá úměrně jejich velikosti a stáří. Jejich přítomnost ve městě obecně významně přispívá k pobytové kvalitě prostoru a zlepšení zdravého prostředí.

Stromy významně rozšiřují možnosti citlivého začlenění staveb do struktury města a krajiny, pokud je připraven krajinářský koncept.

Stromy na veřejných prostranstvích významně přispívají k pobytové kvalitě prostoru a zlepšení zdravého prostředí.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY VÝSADBY

STROMŮ VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Nezbytné je zodpovědně prověřit možnost využití stávajících stromů již ve fázi přípravy projektu projektantem. V rámci průzkumů a rozborů je potřeba zpracovat dendrologický průzkum.

Přesná technologie výsadby je stanovena projektem vegetačních úprav v dokumentaci stavby.

Výsadba stromů ve specifických podmínkách města se řídí následujícími zásadami:

- Zhodnotit stanoviště a na základě toho:
 - a) navrhnout vylepšení stanovištních podmínek,
 - b) zvolit vhodné druhy, odrůdy a typ výpěstku pro tyto podmínky

Městský prostor nemá většinou ideální podmínky pro růst a dlouhodobý vývoj stromů, tyto podmínky je téměř vždy potřeba vytvořit. Stejně významná je volba druhu, který má prověřenou odolnost vůči negativním vlivům městského prostředí a odpovídající prostorové parametry. V některých případech jde o hlavní kritérium výběru druhů a ostatní kritéria např. historický kontext, požadavek na domáci a tradiční dřevinu jsou mu podřízeny. V památkově chráněných historických plochách by volba taxonu měla vycházet z projednané koncepce pro danou rezervaci nebo zónu, viz *Stromořadí, aleje a skupiny stromů* → [D.2.2/s. 165]. Existuje velká odrůdová různorodost. U některých druhů je nutná přesná specifikace včetně kultivaru (odrůdy). Typickou formu původního druhu zachovávají jen některé kultivary.

- Zajistit dostatečný prostor pro stromy,

zejména podzemní dostatečně provzdušněný a prokořenitelný, který je předpokladem jejich dlouhodobé existence v daném místě

Jde o „nutný prostor využitelný pro růst kořenového systému vysazovaného stromu. Objem musí odpovídat velikosti daného taxonu. Nezakrytá nebo trvale pro vzduch a vodu propustným krytem opatřená plocha musí zaujímat nejméně 6 m². Prostor pro kořenový systém by měl mít základní plochu nejméně 16 m² a hloubku nejméně 800 mm^[D.2.01].

Je-li prokořenitelný prostor velikostně nedostatečný, musí být navržena technická řešení pro jeho zvětšení (například použitím strukturálních substrátů jako součást konstrukčních vrstev zpevněných ploch, vytvořením kořenových tunelů, spojovacích příkopů, vytvořením zelených pásů, instalací provzdušňovacích systémů a podobně)“ → [SPPK AO2, odst. 2.2.10]^[D.2.02]. Pokud prokořenitelný prostor neodpovídá těmto kritériím, vysazovaný strom je potřeba považovat za výsadbu dočasného charakteru → [SPPK AO2, odst. 2.2.13]^[D.2.02]. Důležité je zejména zajištění dostatečného podzemního prostoru při plánování inženýrských sítí, viz *Podzemní vedení sítí* → [D.3.1/s. 180].

.....
[D.2.01] → ČSN 83 9021. *Technologie vegetačních úprav v krajině. Rostliny a jejich výsadba*. Praha: Český normalizační institut, 2006-02.

[D.2.02] → Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta. SPPK AO2 001.2013. *Standardy péče o přírodu a krajinu. Arborestické standardy. Výsadba stromů*. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2013, 48 s.

- Zajistit plochu pro vsak dešťové vody

Tu je potřeba řešit minimálně jako otevřenou půdu nebo dlažbu v suchém loži se širokou spárou, případně s jiným krytem, který propouští vodu a vzduch^[D.2.03].

V příznivějších prostorových podmínkách je zajištění vody vhodné řešit v souvislosti s koncepcí decentralizovaného odvodňování, viz → [C.2.8 Hospodářství s dešťovou vodou/s. 116]. Na druhou stranu je potřeba vyřešit ochranu proti zasolení a „utopení“ kořenového systému.

- Zajistit použití kvalitních výpěstků určených k výsadbě v městském prostředí

Důležité je, aby byla zajištěna kontrola při převzetí výpěstků, zejména zkontrolována kvalita kořenového balu. Kritéria kvality jsou uvedena ve standardech AOPK → [SPPK AO2, odst. 3.1]^[D.2.02] a musí být uvedena v projektové dokumentaci. Dodavatel musí být schopen doložit původ výpěstků a splnění ochranných opatření během transportu. → [SPPK AO2, odst. 4.1]^[D.2.02] Je potřeba preferovat materiál pocházející z oblasti s podobnými klimatickými podmínkami.

.....
[D.2.03] → Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*. Příloha č. 1: Stromy a inženýrské sítě.

- Zabezpečit technologicky správnou výsadbu
→ [s22 Typická výsadba stromu/s. 163]
včetně volby odpovídajících ochranných
opatření proti negativním vlivům ve městě

Výsadbu musí provádět odborná firma a s kompetentním dozorem, kvalitní provedení je předpokladem, aby se strom ujal a byl v budoucnu vitální, v dobrém zdravotním stavu a provozně bezpečný. Je potřeba dodržovat základní standardy výsadby.^[D2_04] Základními prvky ochrany proti negativním vlivům jsou vhodné zvolený kotevní systém; ochrana kmene proti korní spále např. rákosovou rohoží nebo nátěrem; zvýšení obrubníků v parkovacích pásech jako ochrana proti kontaminované vodě; ochranné manžety proti poškození kmene sekačkami; ochrana proti utužení plochy určené pro vsak vody ochrannými mřížemi, sloupky, zábradlím, případně mulčováním plochy minerálními substráty nebo polopropustným mlatem. Ochrana proti psí moči ohrádkou a ochrana kmene proti mechanickému poničení instalací trvalé vertikální mříže.

.....
[D2_04] → ČSN 83 9021. *Technologie vegetačních úprav v krajině: Rosliny a jejich výsadba*. Praha: Český normalizační institut, 2006-02. a → Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta. SPPK A02 001.2013. *Standardy péče o přírodu a krajiny: Arboristické standardy. Výsadba stromů*. Bmno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2013, 48 s.

- Zabezpečit péči o nové výsadby stromů
- Rozlišuje se tzv. dokončovací péče, která je součástí dodávky realizace výsadby a rozvojová péče, která na ni musí navazovat. Důležité je zejména zabezpečit kontinuitu. Péče obnáší všechny potřebné zásahy nutné pro zdárný růst stromu, jako jsou výchovný řez, kontrola a odstranění kotvících a ochranných prvků, závlivka, hnojení, kypření, odplevelování, ochrana proti chorobám a škůdcům i před mrazem, doplňování mulče.^[D2_05] V případě úhynu je nutné jednoznačně určit příčiny, a pokud to situace umožňuje, dřevinu nahradit, ideálně stejným taxonem.

OCHRANA A PÉČE O STROM

Strom mění charakter v průběhu své existence, je to živý dynamický prvek. Kromě přesné specifikace výpěstku a způsobu výsadby je potřeba stanovit také typ udržovací péče a pěstební cíl (např. vyvětvování a cílová výška kmene, probírka a v případě dočasných dřevin časový horizont jejich odstranění). Podmínkou je provázanost projektu a plánu péče. Projekt zpravidla stanovuje podmínky pouze v rámci samostatné investiční akce, která je ukončena kolaudací, a není pak nijak zajištěna další návaznost. Pro konkrétní větší park nebo soubor veřejných prostranství s významným zastoupením zeleně by měl

.....
[D2_05] → Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta. SPPK A02 001.2013. *Standardy péče o přírodu a krajiny: Arboristické standardy. Výsadba stromů*. Bmno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2013, 48 s.

být zpracován specifický plán péče, který koordinuje jednotlivé činnosti tak, aby odpovídaly dlouhodobému cíli.

Stromy jsou často poškozovány uživateli veřejného prostranství (parkování, vynášení popelnic, vylévání kontaminované vody a roztoků do výsadbového prostoru, poškozování psí močí apod.). Kromě dobře navržených ochranných opatření v projektu je nezbytná osvěta a posílení participace při přípravě projektu zejména při zajištění péče o stromy.

Nutné je zajištění ochrany stromů, jejich koruny, kmene a kořenové zóny při stavebních činnostech.^[D2_06] Nezbytné je respektování kořenové zóny → [s26 Ochrana stávajícího stromu/s. 165].

I *Stavební úpravy v okolí stromu musí dozorovat specialista.*

Pokud to je možné, musí být ochráněn prostor kořenové zóny oplocením. Jakákoliv stavební činnost v tomto prostoru, je-li nezbytná jako přejezdy techniky po nepevněné ploše, navážky, odkopávky a výkopy, musí být prováděna na základě podmínek ochrany dřevin stanovených projektem a pod dozorem kvalifikovaného

.....
[D2_06] → Zásady ochrany stromů viz → ČSN DIN 18 920. *Sadovnictví a krajinné stromy: Ochrana stromů, porostů a ploch pro vegetaci při stavebních činnostech*. Praha: Český normalizační institut, 1997-02.

[PRAVIDLA: STROMY]

odborníka, který upřesní podmínky a ochranná opatření, provede předběžný průzkum kořenového systému a veškerá přímá ošetření kořenů nebo větví koruny.

V případě očekávaných výrazných zásahů je vhodné, aby byl strom na zásah připraven minimálně 1 rok předem.

K vyšetření kořenového systému a výkopů pro položení kabelů by měla být přednostně používána nedestruktivní výkopová metoda technologií air-spade (výkopy vysokotlakým vzduchem) s odsáváním. Jakýkoliv výkop blíže než 2,5 m ohrožuje strom na životě a výrazně snižuje jeho provozní bezpečnost. Pokládání sítí technické infrastruktury by mělo být provedeno nejlépe protlakem v chráničkách pokud možno pod kořenovým prostorem.

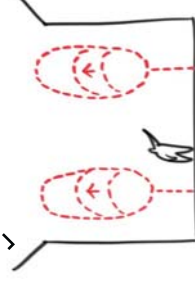
Veškeré zásahy do kořenového prostoru musí být evidovány v pasportu dřevin.

Životaschopnost stromu snižuje sůl rozpuštěná v tajícím sněhu. Možnosti ochrany jsou omezené. Nesolit a používat inertní materiály jako písek je z hlediska zajištění vitality stromů nejlepším řešením. Pokud není jiná možnost, měl by být používán méně toxický chlorid vápenatý, mělo by být zajištěno důsledné odklízení kontaminovaného sněhu nebo jarní proplachování výsadbového prostoru každého stromu 100 l vody 1x až 3x.

Stromy rostoucí v předzahrádkách, přilehlých zahradách a dvorech, které svojí korunou přesahují do ulice nebo náměstí, je potřeba chápat jako součást veřejného prostранství a věnovat jim odpovídající pozornost.

Z hlediska výšky v dospělosti mohou být stromy rozlišeny na malé (do 10 m), středně velké (10–15 m) a velké (nad 15 m). Ve městě je třeba upřednostňovat výsadbu velkých stromů.

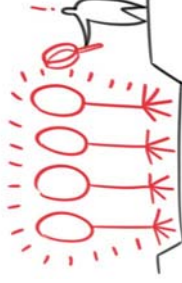

Náhradní výsadba, kterou stanovuje odbor ochrany životního prostředí, by měla odpovídat dlouhodobé koncepci, například generelu stromořadí.

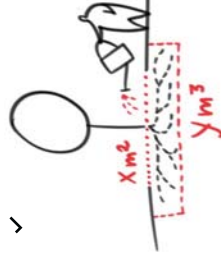
→ [D.2.2 Stromořadí, aleje a skupiny stromů/s. 165]

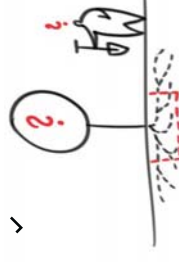
Výpěstky použité na veřejném prostранství musí mít odpovídající kvalitu. Kontrolu výpěstku provádí kvalifikovaný dozor.

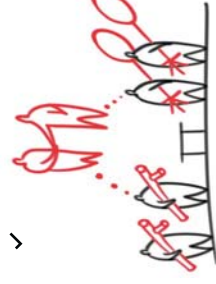
Stromům je nutné zajistit dostatečnou plochu pro vsak vody a prokořenitelný prostor. Minimální plocha pro vsak je 6 m² a minimální prokořenitelný prostor odpovídá ploše 16 m² a hloubce 0,8 m.

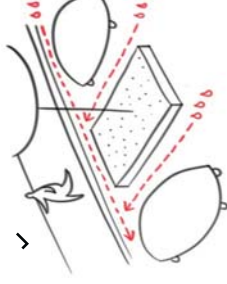
Je-li přirozený prokořenitelný prostor nedostatečný, musí být zajištěn technickým opatřením nebo vysazený strom chápat jako výsadbu dočasněho charakteru a v určitém časovém horizontu předpokládat nutnost jeho nahrazení.

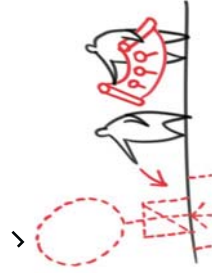
Existují situace, kdy vznikne potřeba vysadit strom i v ochranném pásmu technické infrastruktury, v takovém případě je třeba prověřit proveditelnost výsadby u dotčeného správce sítě a případně navrhnout konkrétní ochranná opatření.

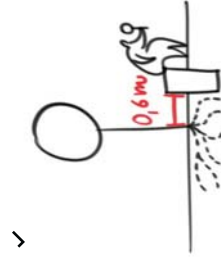
Výsadby stromů je potřeba ochránit proti přemokření kořenového prostoru správným uspořádáním a spádováním.

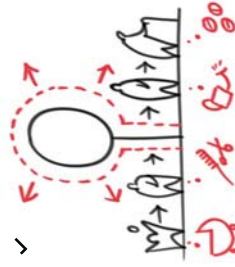
[PRAVIDLA: STROMY]

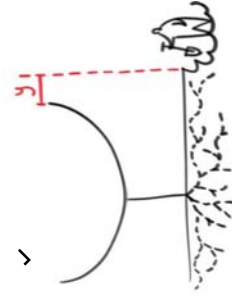
Stromy vyžadují profesionálně provedenou výsadbu a návrh odpovídající ochrany proti mechanickému i chemickému poškození již ve fázi projektu.

Minimální vzdálenost výsadby stromu od neprokořenitelné překážky je u malého stromu 60 cm, u středně velkého a velkého stromu 80 cm.

Strom jako živý organismus se v čase vyvíjí. Stanovení pěstební cíle a způsob, jak tohoto cíle dosáhnout — tedy volba vhodné pěstební péče — musí být nedílnou součástí návrhu.

Strom je potřeba dobře chránit při stavebních činnostech. Kořenovou zónu stromu je nutné vymezit vysokým oplocením. V případě nutnosti práce v kořenovém prostoru arborista stanoví odpovídající ochranu kmene, kořenového systému a koruny.

[PŘÍKLADY: STROMY]

317 Strom ve veřejném prostoru zvyšuje jeho pobytovou kvalitu [*Praha 1, plácek na křižovatce Dlouhého, Kozí, V Kalkovně a Masné*]

318 U tohoto stromu se dá předpokládat, že z jeho stínu se budou těšit další generace. Prokořenitelný prostor přesahuje svým rozsahem viditelnou zaskakovací plochu [*Brno, Moravské náměstí*]

319 Ochrana výsadbového prostoru (rabátka) proti ztuhnutí šišťkovým mulčem [*Německo, Lipsko*]

[SCHÉMATA: STROMY]

320 Výhodou některých pnoucích rostlin je jejich velmi rychlý růst, jsou-li vysazeny k odpovídající opěrné konstrukci. Mohou tak vhodně doplňovat stromy
[*Praha 5, Radlická*]

321 Integrace parkování a stromořadí, široká spára dlažby umístěná mimo chodník umožňuje zasakování vody
[*Brno, Hlinky*]

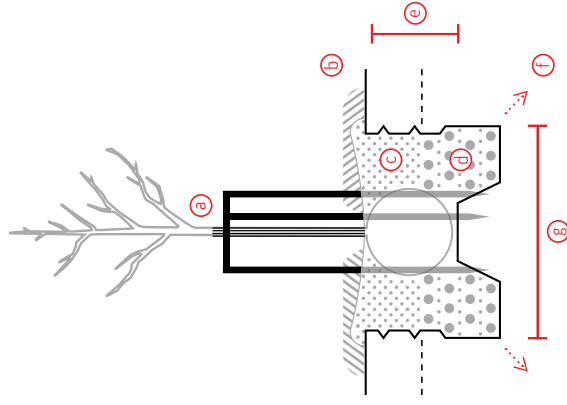
322 Strukturální zemina brání zhutnění a zajišťuje přístup kyslíku. Přitom umožňuje pokládání dlažby podobně jako na rostlý terén

323 Příklad neakceptovatelné změny úrovně terénu, při které přišel strom o větší kořenového systému
[*Praha*]

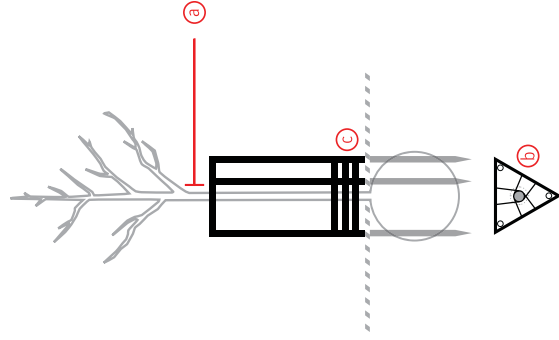
324 Nepřípustná, ale běžná praxe. Skladování materiálu v ochranné zóně stromu
[*Praha*]

s22 TYPICKÁ VÝSADBA STROMU

- a** Ochrana kmene např. rákosovou rohoží
- b** Mulč 8–10 cm, nesmí se dotýkat kmene
- c** Svrchní vrstva půdy 30–40 cm
- d** Spodní vrstva půdy — nesmí obsahovat organické části
- e** Hloubka výkopu odpovídá výšce balu
- f** Dno musí být propustné. V opačném případě je nutné zřídit drenáž a odvést vodu mimo kořenový bal
- g** Šířka výkopu min. 1,5násobku šířky balu

Poznámka:
Výkop musí mít zdrsňené stěny.

[SCHÉMATA: STROMY]

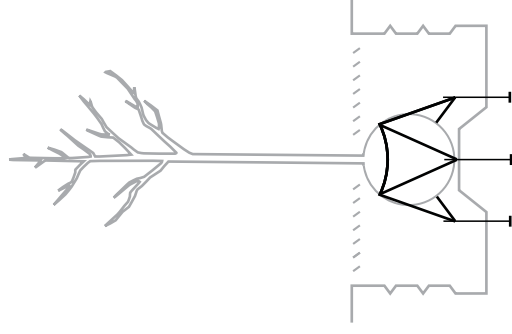

s23 KOTVENÍ STROMU KE TŘEM KÚLŮM

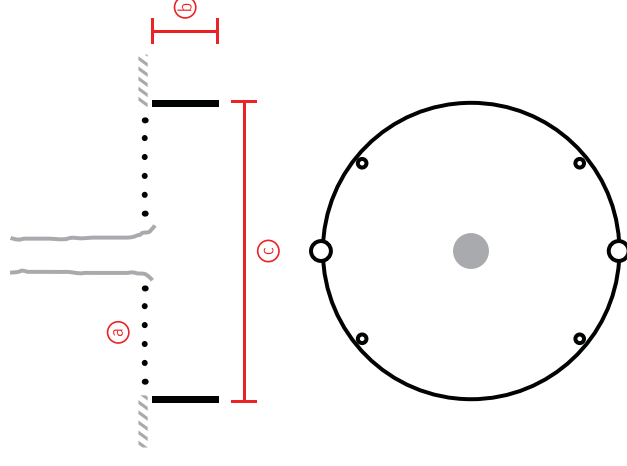
- a** 10 cm
- b** Uvázání popruhem ke třem příčkám
- c** Dřevěné příčky strom chrání proti psí moči

Poznámky:

Kůly nesmí být zaraženy do kořenového balu.
 Pevnost úvazku musí být kontrolována pravidelně, aby se zamezilo zaškrcení.

s24 KOTVENÍ STROMU ZA BAL

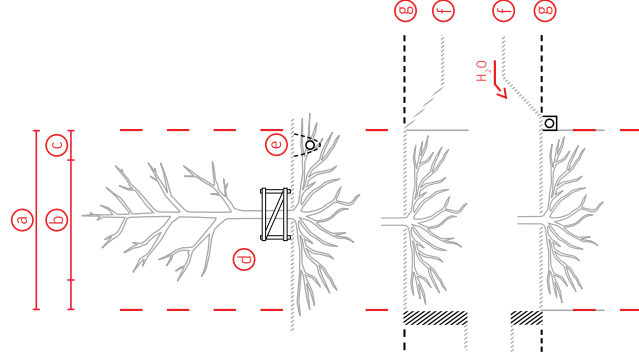

s25 PŘÍKLAD ODDĚLENÍ MULČE A TRÁVNÍKU PÁSOVINOÚ

- a** Mulč
- b** Minimálně 75 mm
- c** 1 m

D.2.2 Stromořadí, aleje a skupiny stromů

Přínosy vzrostlých stromů, zejména jejich schopnost stínit a ochlazovat prostředí a kompenzovat tak negativní důsledky rozlehlých zpevněných ploch značně převyšuje jejich negativní vlivy v podobě opadu listů, plodů a jiných nečistot.

s26 OCHRANA STÁVKOVÉHO STROMU

- a** Kořenová zóna (b+c) = chráněný prostor stromu
- b** Průměr koruny stromu
- c** + 1,5 m
- d** Ochrana kmene bedněním
- e** Výkop nedestruktivní metodou (air-spade)
- f** Původní terén
- g** Nová úroveň terénu

Poznámky:

Ztratí-li strom více než 40 % kořenového systému, dojde k nezvratnému poškození a k úhynu. Těžká mechanika nesmí být použita v ochranné zóně stromu. Materiály nesmí být skladovány v ochranné zóně stromu.

Stromořadí, aleje a skupiny stromů je nutné vnímat jako ucelené krajinné a současně kompoziční prvky prostoru města. Tomu je potřeba uzpůsobit plánovací metody a technologické postupy.

STROMOŘADÍ A ALEJ

Dle normy ^[D.2.07] je stromořadí „liniová výsadba stromů, zpravidla jednoho druhu, obvykle v pravidelných rozestupech“, často tvoří doprovod liniového prvku nebo stavby (např. vodoteče, komunikace, oplocení nebo hranice pozemku). Alej je pak definována stejnou normou jako „dvou nebo víceřadé stromořadí podél pozemní komunikace“.

Mluvíme-li o stromořadí a aleji jako o architektonických elementech, pak je stromořadí vhodné definovat jako prostou „řadu stromů“, jejichž

.....

[D.2.07] ČSN 83 9001. *Sadovnická a krajinná svět*

Terminologie: Základní odborné termíny a definice.

Praha: Český normalizační institut, 1999-06.

podstatným znakem je rytmus a linearita. Stromořadí není nutně charakterizováno druhovou ani věkovou jednotností, ani stejnou vzdáleností výsadby, ani vázaností na cestu. Naproti tomu alej je typologicky více vyhraněná, je primárně prostorem mezi dvěma řadami stromů a potvrzením „významné cesty“, zpravidla pěší. Tvoří důležitý urbanistický prvek ve městě a v krajinně organizující osu. Jejím znaky jsou zpravidla druhová a věková jednotnost, pravidelný rytmus, jednotný prostor a jednoznačný směr.

Uliční stromořadí je specifická forma stromořadí, která se vyskytuje v ulici a jen výjimečně dosahuje kvality aleje jako urbanistického prvku. Vedle nejčastějších stromořadí koncipovaných jako jednodruhové existují stromořadí z více druhů či odrůd. Jen výjimečně jde o původní kompoziční záměr. Mnohem častěji jde o postupnou náhradu původního stromořadí za jiné druhy.

Za určitých situací nemusí být stromořadí tím správným řešením, vždy záleží na urbanistické kompozici, přítomnosti hodnotných solitérních stromů (nejčastěji v historickém městě i v původních jádrech venkovského osídlení, na sídlišti) apod. a nemělo by být navrhováno mechanicky a paušálně.

BOSKETY A KOMPONOVANÉ SKUPINY

STROMŮ NA VEŘEJNÉM PROSTRANSTVÍ

Stromy jsou schopny definovat prostor podobnými prostředky, jaké používá architektura. Může jít o pravidelný rastr stromů s lehkou světlou a vysoko nasazenou korunou pokrývajícím celé veřejné prostranství. Nebo naopak o skupinu stinných stromů menších rozměrů uprostřed většího prosluněného náměstí.

HÁJKY A LESÍKY

PŘIROZENÉHO CHARAKTERU

Zpravidla je tvoří přirozený nálet dřevin vytvářející více méně homogenní enklávy. Tento typ stromové skupiny nachází uplatnění jako prostředek zapojení do krajiny. V určitém kontextu může být oživujícím prvkem i v intenzivně využívaném městském prostoru. Je nositelem autentičnosti.

SMÍŠENÉ SKUPINY VYSÁZENÝCH

STROMŮ BEZ JASNÉ KONCEPCE

Typ stromových skupin, které většinou postrádají srozumitelnou logiku uspořádání či druhovou skladbu, které by odkazovaly buď na jednoznačný výtvarný a prostorový záměr, nebo na snahu o podobu blízkou přírodě. Takové výsadby jsou problematické, protože oslabují charakter místa a vazby na krajinu ani nenabízejí vyšší ekologickou hodnotu či plnohodnotné estetické vjemy, jsou ale časté.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Uliční stromořadí a aleje by měly být navrhovány v kontextu celé čtvrti nebo části města, v případě obzvlášť významných alejí v celoměstském kontextu. Měly by pomáhat sjednocování prostoru v měřítku ulice a logickému strukturování města na celoměstské úrovni. Obdobně lze přistupovat k solitérním stromům a jejich skupinám. Zatímco na místní úrovni hrají roli těžiště nebo dominanty prostoru, tak na městské úrovni v případě jejich opakování a stálosti jejich základních vlastností (druh,

pěstební tvar a pozice) mohou sehrát důležitou roli jako typický prvek charakterizující část města nebo město celé.

Obnova alejí a stromořadí je v ideálním případě vhodné provést jednořázkově v rámci celkové rekonstrukce ulice.

Jedině tak lze uskutečnit potřebné přeložení sítí technické infrastruktury, zajistit dostatečný prokořenitelný prostor v uličním profilu, vytvořit vhodné podmínky pro rozvoj nových výsadeb a garantovat jejich

dostatečnou životnost. Takto komplexní obnova musí být dlouho dopředu naplánována, včas koordinována s dalšími investičními záměry (zejména s instalacemi a rekonstrukcemi sítí technické infrastruktury). Tam, kde není jednořázková obnova možná, měl by vysazený strom být vždy stejného druhu jako doplňovaná alej (to neplatí v případě, že jde o dílčí fázi naplánované výměny taxonů stromořadí rozvržené do několika etap).

Je žádoucí vytipovat ty ulice, kde je možné provést kompletní jednořázkovou obnovu stromořadí, a ulice, kde je přípustná postupná obnova. Dále by měly být určeny ulice, kde je technicky možné stromořadí v budoucnu založit a kde je užitečné zajistit pro ně prostor.

Tam, kde se dochovaly významné historické aleje a stromořadí, je žádoucí, aby byla jejich obnova provedena při respektování druhové skladby a pěstebního tvaru. V takovém případě je vhodné přizpůsobit stanovištní podmínky těmto druhům i za cenu zvýšených nákladů. Pro urbanistické celky, které jsou součástí městské památkové rezervace a památkových zón, je potřeba postupovat na základě vzájemné dohody mezi správci stromořadí a orgány památkové péče. Tak aby byly splněny mnohdy protichůdné

požadavky na respektování historického kontextu a na odolnost vůči zříznutým podmínkám ve městě.

Uliční stromořadí v památkově chráněném území by měly být přednostně vysazovány do rabat s polopropustným mlatem nebo krytých litinovou mříží. V případě využití mlatů je ale nutné garantovat pravidelnou péči o rabátka, aby nedošlo ke snižování propustnosti a vyplavování materiálu.

Je nezbytné zpracovat Generel stromořadí hl. m. Prahy, viz *Obecné analytické, strategické a metodické dokumenty* → [Inávrh Strategie kvality veřejných prostranství/ odst./s. 10], který navrhne takovou koncepci stromořadí v Praze, jež bude akceptována a systematicky naplňována.

V ulicích širokých nad 18 m je dobré navrhovat výsadbu stromů 4–6 m od fasády vícepodlažních budov a tam, kde to není možné, je výsadba velkého stromu přípustná i blíže za předpokladu volby vhodného druhu a správné péče o koruny stromů (vyvívání kmene a prosvětlování koruny). Spon (vzdálenost jednotlivých stromů) uličního stromořadí může být mezi 6–20 m, je ale potřeba vycházet z násobků parkovacích stání se započtením vjezdu do budov.

Koruna stromů v ulicích zpravidla zasahuje nad vozovku komunikace nebo nad pěší profil, v takovém případě musí být možné strom postupně vyvívávat na cílovou výšku koruny, která je nad vozovkou min. 4,5 m a nad chodníkem 2,5 m. Cílová výška nasazení koruny by měla být úměrná měřítku ulice a možnostem zvolené tvarové formy stromu. Druh a pěstební tvar dřeviny by měl umožnit případné vyvívávání až do cílové výšky.

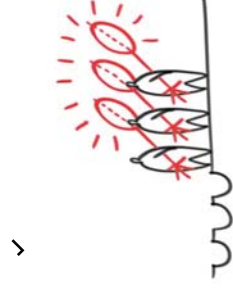
Stromořadí a boskety je vhodné využít jako prostředek pro začlenění ploch parkovišť do svého okolí. Aby zakrytí parkoviště stromy bylo rovnoměrné, mělo by být jeho uspořádání takové, aby na každých 5 parkovacích stání vycházel 1 strom. Minimální limit je 1 strom na 8 parkovacích stání na ploše parkoviště.^[D.2.08]

Při výstavbě podzemních staveb pod veřejným prostranstvím by měla vždy být nad nimi ponechána dostatečná mocnost zeminy umožňující výsadbu a zdárný růst velkých stromů, a to i tehdy, pokud se jejich vysazení bezprostředně neplánuje, neboť trvanlivost podzemní stavby bývá delší než parteru.

[PRAVIDLA: STROMOŘADÍ, ALEJE A SKUPINY STROMŮ]

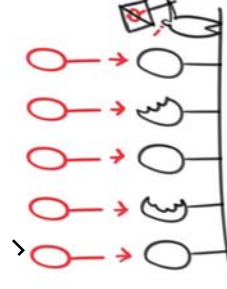
✓

Pro stromořadí by měl být zpravidla volen takový strom, který má průběžný terminál umožňující postupné vyvětvování kmene a který dobře snáší zhoršené stanovištní podmínky ve městě.

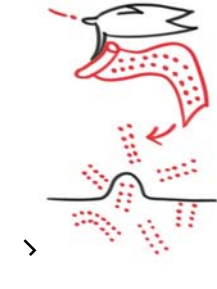
✓

Ucelené aleje a stromořadí se mají přednostně obnovovat jednorázově v rámci celkové rekonstrukce ulice. Obnova musí být umožněna i v případě, že do výsadbového pásu stromořadí zasahují ochranná pásma dodatečně uložených sítí.

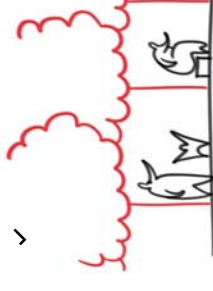
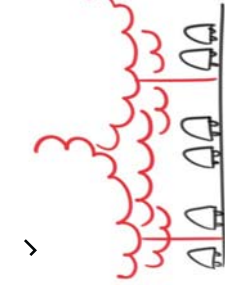
✓

Uliční stromořadí je potřeba navrhnout v kontextu celé čtvrti či města. Při stanovení náhradní výsadby v rámci dílčích projektů je nutné vždy vycházet z generelu stromořadí. Pokud není, je nutné řešit výsadbu alespoň v rámci celé této ulice nebo jiného urbanistického celku.

✓

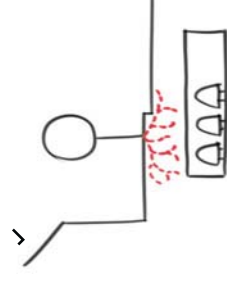
Na parkovišti je potřeba vysazovat středně velké a velké stromy. Vhodný poměr je 1 strom na každých 5 parkovacích stání, aby bylo možné dosáhnout zapojení korun pravidelně rozmístěných stromů a dosáhnout tak formy bosketu.

Správně uspořádaná skupina stromů je schopna vytvářet kompozici podobnými prostředky, jaké používá architektura. Některá náměstí mohou být „zastřešena“ zapojenými korunami a přispět k pestřejší nabídce typů veřejných prostranství.

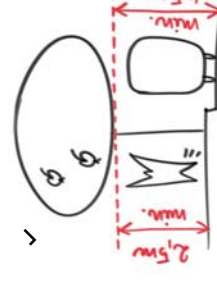
✓

Pokud neexistuje jiné řešení, musí umístění podzemních prostorů v ose výsadbového pásu a dalších místech, které mohou být pro výsadbu stromů vhodné, umožnit výsadbu středně velkých a velkých stromů. Musí být zajištěna dostatečná mocnost zeminy.

✓

Koruna stromů, která zasahuje nad vozovku, nesmí mít nasazení níže než 4,5 a nad chodníkem níže než 2,5 metru. Těto výšky se dosahuje postupným vyvětvováním kmene v rámci rozvojové péče o strom.

.....
[D.2.08] 71 Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy, *Pražské stavební předpisy*, § 33: Forma a charakter parkování.

[PŘÍKLADY: STROMOŘADÍ, ALEJE A SKUPINY STROMŮ]

325 Topolový hájek přirozeného charakteru v příměstském parku dobře zapojený do krajinného okolí
[*Francie, Amiens*]

326 Při odpovídající kontinuální péči lze i velký strom umístit jen 3–4 m od fasády domů
[*Francie, Paříž*]

327 Stromy na parkovišti příznivě ovlivňují kvalitu prostředí
[*Německo, Berlín*]

328 Příkladné použití stromů jako druhotné vstupní brány. Místo tvoří jeden vizuální, architektonický a prostorový celek
[*Praha 1, Františkánská zahrada*]

329 Využití přirozeného náletu
[*Německo, Berlín*]

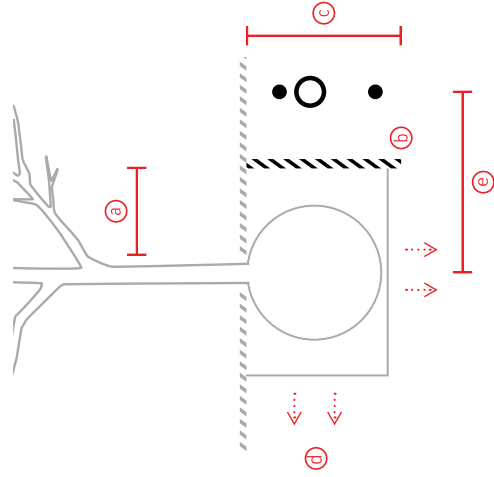

330 Zohlednění místního kontextu při řešení veřejného prostoru. Evokace březového háje
[*Německo, Berlín*]

331 Alej má vnitřní prostor a zdůrazňuje cestu
[Praha 4]

[SCHÉMATA]

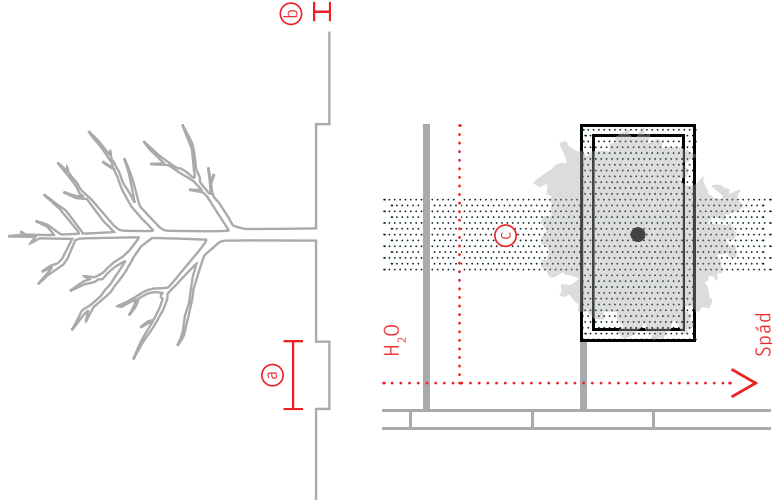
s27 UMÍSTĚNÍ PROTIKÖŘENOVÉ BARIÉRY

- a** Köřenová bariéra nesmí být blíže než 0,5 m od osy kmene
- b** Köřenová bariéra zamezí prorůstání kořenů do míst, kde je to nežádoucí

Upozornění:

Instalace bariéry příliš blízko kmene může vést k budoucí destabilizaci stromu v silném větru, kořeny se vyvíjejí jen v určitým směru.

- c** 0,5–1,5 m
- d** Volný rozvoj kořenů mimo kořenovou bariéru
- e** Minimální možná vzdálenost odpovídá ochrannému pásmu dané sítě

s28 PŘÍKLAD UMÍSTĚNÍ RABÁTKA V PARKOVACÍM PÁSU

- a** Pokud možno uzpůsobit šířce použité mechanizace
- b** Zdvíženo 0,15 m – zamezení kontaminace solí
- c** Rozšíření prokořenitelného prostoru – 16 m²